GELECEK İÇİN EĞİTİM TASARIMI SEMPOZYUMU

DESIGNING EDUCATION FOR THE FUTURE SYMPOSIUM

ÖZET KİTABI

01 - 02 ARALIK 2018
CUMARTESİ-PAZAR

Organizasyon

Destekleyen

Paydaşlar

GELECEK İÇİN
EĞİTİM TASARIMI SEMPOZYUMU

DESIGNING EDUCATION
FOR THE FUTURE SYMPOSIUM

1-2 ARALIK 2018
1-2 DECEMBER 2018

ÖZET KİTABI
ABSTRACTS BOOK

İSTANBUL TİCARET ODASI
MARMARA
ANADOLU
İMAM HATİP
LİSESİ

İSTANBUL TİCARET ODASI
ŞEHİT RAGIP ALİ BİLGEN
ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Sadık Ünay / *İstanbul Üniversitesi*
Prof. Dr. Ömer Çelik / *Marmara Üniversitesi*
Prof. Dr. Mustafa Taşdemir / *İstanbul Medeniyet Üniversitesi*
Prof. Dr. Sina Ercan / *Yeditepe Üniversitesi*
Prof. Dr. Fatih Gültekin / *Sağlık Bilimleri Üniversitesi*
Dr. Ömer Fatih Sayan / *Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı*
Dr. Tankut Akgül / *İstanbul Teknik Üniversitesi*
Dr. Ahmet Meydan / *Yalova Üniversitesi*
Dr. Murat Kaya / *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi*
Dr. Eyüp Sabri Kala / *FSM Vakıf Üniversitesi*

DÜZENLEME KURULU

Mücahit Kıbrıs / *Okul Müdürü*
Nuri Meyveci / *Okul Aile Birliği Başkanı*
İsmail Ramazanoğlu / *Okul Aile Birliği*
Osman Erdem / *Okul Zümre Başkanı*
Uğur Dönmez / *Sosyal Bilimler Koordinatörü*
Şerafettin Yıldız / *Fen Bilimleri Koordinatörü*
M. Emir Şişman / *Okul Öğrenci Meclisi Başkanı*
Gülsüm İsmailoğlu / *Üsküdar Belediyesi Kültür Sanat Danışmanı*

SEMPOZYUM SEKRETERYA

Adıgüzel Amaç / *Okul Aile Birliği*
Yusuf Durmaz / *Okul Aile Birliği*
Muhammed Uslu / *Okul Aile Birliği*
Remzi Kaya / *Okul Aile Birliği*
Samhar Koulko / *Arapça Öğretmeni*

GELECEK İÇİN EĞİTİM TASARIMI

İstanbul Ticaret Odası Şehit Ragıp Ali Bilgen Anadolu İmam Hatip Lisesi 2016 yılında kurulmaya başlandı ve kurulmaya devam ediyor. Koca bir çınar nasıl bir anda gövdeye durmuyorsa okullar da bir anda kurulamazlar. Küçük Çamlıca'da dikilen bu fidanı yani okulumuzu ulu bir çınar haline getirebilmek için eğitim stratejilerimizi sağlam bir zemin üzerinde geliştirmeye çalışıyoruz. Köklerimiz geleneğe gençliğin dinamizmi ile filizlenirken, taze dallarımız ise geleceğe ve evrenselliğe sürgün verecekler.

Ülkemizde Eğitim 2023 Vizyonu müzakere edilirken birçok kazanımı bünyesinde barındıran Gelecek İçin Eğitim Tasarımı Sempozyumu kendi alanında ilk ve tek… Bu özgün çalışmada tüm konuşmacıların ortak paydası veli olmaları... Oturum başkanlarımız ve salon görevlilerimiz öğretmenlerimiz, organizasyonun belkemiği ise öğrencilerimiz… Bilimsellik ise temel ilkemiz… Konu okulumuz değil tüm okullara ilham verebilecek bir eğitimi geleceğin becerileri çerçevesinde tasarlayabilme gayreti…

Dijital dönüşümü milli teknoloji hamlesine, yabancı dili gönülleri telif eden bir vesileye, hafız/a/ları milli manevi ve toplumsal hafızayı muhafaza eden cevherlere dönüştürebilecek adımları atmak istiyoruz.

Belki şimdi emekliyoruz ama büyüyeceğiz ve gelişeceğiz.

Mücahit Kıbrıs

Okul Müdürü

MODERN OKUL VE GELECEKTEKİ TÜRKİYE'NİN EĞİTİMİ

Bilal ERDOĞAN
İlim Yayma Vakfı

Özet

Modern okul, endüstri devrimiyle birlikte ortaya çıkan insan kaynağı ihtiyacına cevap vermek üzere fabrikalar model alınarak oluşturuldu. Modernitenin kurumsallaşması da okullar aracılığıyla gerçekleştirildi. Bugün modern okul denilince fiziki şartların ve okulda kullanılan teknolojilerin anlaşıldığı bir dönemi yaşıyoruz. Daha güzel binalar, daha renkli sınıflar, akıllı tahtalar, tabletler, kodlama ve robotik atölyeleri modern okulun olmazsa olmazları olarak görülüyor. Okulun özüne baktığımız zaman ne görüyoruz? Fiziki koşulların ve eğitim teknolojilerinin arkasındaki felsefe ve eğitim yaklaşımı nedir? Doğrusu 200 yıl önceki okulla bugünkü okulun ruhu itibariyle çok değişmediğini görüyoruz. Aslında modern okulun hala moderniteyi tahkim eden, kapitalist sistemin değerlerini yücelten bir kurum olduğunu görüyoruz.

İnsan doğasının karmaşıklığına bağlı olarak lineer ekonomi modellerinin sorgulanıp nonlineer modellerin kabul görmeye başlamasıyla artık modern okul da bir sorgulanma evresine girdi. Eğitim dört duvar arasına hapsedilemeyecek kadar çok yönlüyken modern okulun eğitimin taleplerini karşılamasının olanaksızlığı daha da iyi anlaşılıyor. Küresel düzeyde eğitimin ve okulun sorgulandığı bu dönem Türkiye›nin ciddi dönüşümler ve atılımlar yaşadığı bir dönem olması itibariyle aslında ciddi fırsatları da içinde barındırmaktadır. Türkiye olarak kaçan fırsatlara takılarak enerji kaybetmek yerine önümüzdeki fırsat penceresini iyi değerlendirip bütün dünyaya örnek olma potansiyeline sahip ama bize ait bir eğitim anlayışının takipçileri olmalıyız.

Anahtar Kavramlar: *Eğitim, Okul, Modernite, Teknoloji*

ÖZGÜN UYGULAMALARI İLE ÇIĞIR AÇAN İMAM HATİP LİSELERİ

Nazif YILMAZ
Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürü

Özet

İmam hatip okulları, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak açılan ve genel ortaöğretim sistemi içerisinde yaklaşık bir asırdır "İmam Hatip Mektebi/Okulu/Lisesi" adıyla eğitim sistemimizde yer alan köklü kurumlarımızdandır. Müfredatında fen, sosyal, dil, spor, sanat, kültür dersleri ile birlikte Temel İslam Bilimlerine ait derslerin yer aldığı imam hatip okulları, bugünün gençleri ve geleceğin yetişkinlerine doğru bilgiye dayalı düşünce ve inanç oluşturma, bu doğrultuda kendine, ülkesine ve dünyaya karşı yararlı davranış kazandırmayı hedeflemektedir. Millî Eğitim Bakanlığının 2023 Vizyon Belgesi'nde de vurgulandığı gibi ülkemizde telif bir model olarak gelişen imam hatip okulları "kemiyeti ihmal etmeden keyfiyeti merkeze alan bir anlayışla" İslam ülkelerine ve Müslümanların yaşadığı toplumlara model bir okul olarak özgün çalışmalara imza atmaktadır.

Bu hedefler doğrultusunda günümüz eğitim sisteminde özgün uygulamalarıyla çığır açan – çok yönlü oluşturulan olumsuz algılara rağmen- imam hatip okulları, geleceğin yetişkinlerine ilgi ve kabiliyetlerine göre kendilerini akademik, mesleki, sosyal ve kişisel yönden geliştirebilecekleri eğitim ortamları ve öğrenme süreçleri sağlamak amacıyla "program çeşitliliği" sunmaktadır. Akademik alanda kendini geliştirmek isteyen öğrenciler için fen ve sosyal bilimler programı uygulayan imam hatip liseleri; sanatsal, sosyal, iletişimsel, sportif yeteneklerini geliştirmek isteyen öğrenciler için ise geleneksel ve çağdaş görsel sanatlar, musiki ve spor, yabancı dil programı uygulayan proje okulları açılmış durumdadır. İmam hatip modelinin marka değerine değer katan en önemli projelerden biri de örgün eğitimle birlikte hafız yetiştiren bir uygulamayı başarıyla hayata geçirmesidir. Geleceğin Türkiye'si ve dünyasına çeşitli ilimlerle donatılmış ve irfan sahibi bireyler yetiştirmeye yönelik olarak okulların geliştirdiği özgün uygulamalarla; ulusal ve uluslararası alanda proje çalışmalarında, yabancı dillerde münazaralarda, bilimsel ve uluslararası toplantılarda imam hatip okulları başarılarından söz ettirmektedir.

Bir okul türüne has hazırlanmış vizyon belgesiyle (AİHL/İHO Vizyon Belgesi) eğitim sisteminde ilk olma özelliğine sahip imam hatip okulları; yöneticisi, öğretmeni,

öğrencisi ve çevresiyle birlikte insan kaynağının gelişimi amacıyla yapmış olduğu bilimsel, mesleki, akademik, sosyal, sportif, sanatsal ve kültürel boyutlarda eğitim faaliyetleri ile kaliteyi tüm okullar için vazgeçilmez bir unsur haline getirmiştir. Okulların bu kapsamda gerçekleştirdiği eylemler yine eğitim sistemimiz için özgün bir nitelik taşıyan Kalite Takip Sistemi ile dijital bir izleme ve değerlendirme platformunda değerlendirilmekte, okullarımızdan iyi örnek uygulamaları tüm Türkiye'deki okullarla paylaşmak, birlikte öğrenmek, iyi uygulamaları yaygınlaştırmak amacıyla oluşturulan web sitelerinden yayınlanmaktadır. Sunulacak bildiride geleceğin eğitimine model olacak birbirinden özgün ve örnek çalışmalara yer verilecektir.

Anahtar Kavramlar: *İmam Hatip Okulları, Nitelikli Eğitim, Geleceğin Okulları*

MİLLİ TEKNOLOJİ HAMLESİ VE MİLLİ İHA SİSTEMLERİ

Selçuk BAYRAKTAR
Türkiye Teknoloji Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

Özet

Savunma ve bilgi teknolojileri başta olmak üzere ülkelerin millî teknolojilerini geliştirebilmesi temel bir zorunluluk olarak karşımıza çıkıyor. Türkiye'nin, tüm dünyada hızla devam bu teknoloji yarışında güçlü ve rekabetçi olabilmesinin, ancak Milli Teknoloji Hamlesi ile mümkün olacağına inanıyoruz. Ülkemizin havacılık, uzay ve teknoloji alanında sahip olduğu büyük potansiyeli gerçekleştirmesi için gençlerimizin desteklenmesi kritik öneme haiz. Toplumumuzda bu alanlarda farkındalık ve bir dip dalga oluşturmak, ilgili gençlerimizi desteklemek ve onları geleceğin teknolojileri üzerinde hayal etmeye, araştırma yapmaya ve çalışmaya özendirmek gerekir. Yaşadığımız dönemde şahit olduğumuz teknoloji alanında kaydedilen ilerlemeler ve her bir yeni buluş, dünya tarihinde kırılma anları diyebileceğimiz durumları ortaya çıkarıyor. Türkiye'de bu paradigma değişimi ise Milli İnsansız Hava Aracı sistemeleri ile başladı. BAYRAKTAR İHA'lar yazılım, donanım ve kontrol sistemleri dahil olmak üzere tamamen yerli kabiliyetlerle üretilen, gökyüzünde on binlerce saat görevler gerçekleştirdi ve semalarımızı korumaya yönelik görevlerine devam ediyorlar. BAYRAKTAR İHA'lar bugün sadece gözlem amaçlı değil, yüzde yüz yerli silahlarla da donatılabilen ve ülkemiz için büyük önem taşıyan operasyonların en önemli unsuru olarak görev yapan sistemler

haline geldi.Bu düşünceler, Milli Teknoloji Hamlesi, yalnızca üreten değil hayal eden, araştıran, geliştiren ve stratejik teknoloji ürünlerinin tüketicisi olmayan, bu ürünlerin kontrolünü elinde bulunduran bir Türkiye'nin önemini ortaya koyuyor

Anahtar Kavramlar: *Milli Teknoloji Hamlesi, Bilgi Teknolojileri, Savunma*

YÜKSELEN TEKNOLOJİ VE YENİ EĞİTİM TRENDLERİ

Dr. Ömer Fatih SAYAN
Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Bakan Yardımcısı

Özet

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin tüm sektörlerin ihtiyacına cevap verebilecek nitelikte bir özellik taşıması nedeniyle, sektörlerin tamamına yakınında kullanılmakta ve teknolojik gelişmeleri ve inovasyon faaliyetlerini tetiklemektedir.

Eğitimin Önemi ve Mahiyetine Dair Fikirler

Büyük başarılara ulaşan ülkelere baktığımızda açık ve net olarak gördüğümüz bir şey var ki bu da güçlü bir eğitim sistemine sahip olmalarıdır. Şunu unutmayalım ki ülkeler eğitim sistemlerine yaptıkları katkılarla ve en çok verdikleri eğitimlerle diğer ülkelere uzanırlar ve dünyada söz sahibi olurlar.

Her fırsatta 2023 hedeflerinin en önemli kısmının eğitimde ilerlemek olduğunu dile getiren Sayın Cumhurbaşkanımızın da belirttiği gibi; küresel seviyede iddia ve donanım sahibi olmayan bir eğitim millilik vasfını layıkıyla taşıyamaz. Burada önemli olan gençlerimizi milli manevi değerlerinden uzaklaştırmadan başarılı olabilmekte saklı.

Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Eğitim Faaliyet ve İçeriklerine Etkisi

Bilgi ve iletişim altyapılarından en fazla faydalanan ve en yoğun kullanıldığı alanlardan birisi de eğitimdir. Eğitimde fırsat eşitliği için de bu altyapılar önemli bir işlev görmektedir.

Bilgi ve iletişim teknolojilerini ve bilgiyi etkin kullanan ülkeler uluslararası alanda da rekabet avantajı elde etmektedir. Bilgiyi etkin kullanabilmek için eğitimde de bu altyapıların yoğun olarak kullanılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bakanlığımız ve Bağlı Kurumlarının Eğitimle İlgili Çalışma ve Projeleri

Bakanlığımız da Evrensel Hizmet Kanunu kapsamında bugüne kadar, eğitime destek projeleri, sosyal sorumluluk projeleri ile bilişim altyapısının geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve bu teknolojilerin ve internetin bilinçli kullanımına yönelik bugüne kadar önemli projeleri tamamlamıştır.

- Bilgi Teknolojileri Sınıfları
- Kamu İnternet Erişim Merkezleri
- Taşınabilir Elektronik Deney Seti
- Web Tabanlı İngilizce Dil Eğitim Sistemi ve 204 adet Multimedya Dil Sınıfları
- Okullara İnternet, ADSL ve Uydu Desteği
- Üçüncü El Projesi
- FATİH Projesi
- Çeşitli Kurs ve Eğitimler

  Dijital Güvenlik, Çocuk ve Gençlere Yönelik Koruma ve Bilinçlendirme Faaliyetleri

  Laboratuvar, Etkinlik, Yayın, Araştırma ve Yarışmalar

  Eğitimin Geleceğine Dair Teknolojik Öngörü ve Projeler Hakkında Değerlendirme

Planlamamızı, Yükselen Teknoloji ve Yeni Eğitim Trendlerini takip eden değil, bu konularda yön verici ve lider olacak şekilde yapmalıyız.

Yapay Zeka, Nesnelerin interneti, Gelecek Nesil Erişim teknolojileri ve bulut bilişim altyapılarını şimdiden tasarlamak için çalışmalarımızı paydaşlarımızla birlikte yoğun bir şekilde devam ettiriyoruz.

Anahtar Kavramlar: *Yapay Zeka, Bilgi Teknolojileri, İnternet Erişimi*

GELECEĞİN DİLİ YAZILIM VE KODLAMA

Dr. Tankut AKGÜL
Elektrik-Elektronik Mühendisi

Özet

Gelişen teknoloji ve dijitalleşen dünya ile birlikte akıllı cihazlar hayatımızın her alanına girmeye başladı. Yakın gelecekte küçük ev aletlerinden büyük üretim araçlarına çevremizde gördüğümüz ve etkileşim halinde olduğumuz birçok nesne artık programlanabilir hale gelecek. Bunun ötesinde bu nesneler, nesnelerin interneti dediğimiz iletişim ağları vasıtasıyla birbirleriyle haberleşip büyük bir sistemin parçası olarak hayatımızı kolaylaştıran faydalı görevler ifa edebilecekler. Bu yüzdendir ki yarınlarımızın teminatı olarak gördüğümüz çocuklarımızın gelecekteki dünyada sadece birer tüketici olmakla kalmayıp aynı zamanda düşünen, üreten ve geliştiren bireyler olabilmelerini sağlamak büyük önem taşıyor. Bunun bir yolu da yazılım ve kodlama eğitimlerini çocuklarımıza küçük yaşlardan başlayarak vermekten geçiyor.

Kodlama, bir görevi yerine getirmek amacıyla belirli bir algoritmik düzende bilgisayarlar üzerinde yapılan işlemlerdir. Bu işlemlerin yapılmasını sağlayan komut dizisine ise yazılım diyoruz. Bu çalışmada makinelerin beynini oluşturan mikro işlemcilerin nasıl kodlandığını, alt seviye makine dili ile üst seviye yazılım dillerinin ilişkisini, yazılım dilleri arasındaki farkları irdeledik. Aynı zamanda, mikro işlemcilerin küçülüp ucuzlaması ve hızlanması, bilgiye erişimin kolaylaşması ve açık kaynaklı yazılımların yaygınlaşması sayesinde eskiden sadece sayılı mühendisin programlayabileceği sistemlerin günümüzde herkesin kolayca yazılım geliştirebileceği platformlara dönüşümünü ve çocuklarımızın bu donanım platformlarını kullanarak ne gibi projeler yapabileceğini inceledik.

Anahtar Kavramlar: *Yazılım, Kodlama, Programlama Dilleri*

GELECEĞİN BİLİŞİM SİSTEMLERİ İLE İMTİHANI

Dr. Öğr. Üyesi, Arafat Salih AYDINER

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İşletme Bölümü, Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı

Özet

Hızla gelişen bilişim sistemleri ve teknolojileri, bireylerin ve kurumların bilgiye daha kolay ve hızlı ulaşmasını sağlayarak kurumsal ve kişisel rekabeti artırmıştır. Hep yeniye ulaşmak, bir adım önde olmak, güçlü olmak, hükmetmek, iktidar olmak ve hatta tanrılaşmak dürtüsü, bilişim sistemlerinin daha grift yapılara ulaşmasına sebep olmuştur. Akıllı cihazlar, robotlar, sanal gerçeklikler, yapay zekalar, nesnelerin interneti, Endüstri 4.0, insansız araçlar gibi fikredemeyen ama geleceğimizi, yaşam tarzımızı etkileyecek sistemler ortaya çıkmıştır. "İki günün denk olmaması" düsturundan hareketle geleceğimizi etkileyecek bu yenilik ve gelişmeleri sağlayan sistemlerin bizi korkutmaktan ziyade; gerçeğe, hakikate ve hikmete ulaştırması beklenmelidir. Bunun için izlenecek yol ise teknolojiyi bir felsefe dâhilinde kendi medeniyet kodlarmızla üretip eğitim hayatı ile bilinçli bir şekilde bütünleştirmektir. Bilişim sistemleri, dönemsel şartlar ve çevrenin insanı inşa eden tarafıyla düşünüldüğünde, ancak altyapısını bizzat kurgulayan etken birey ve kurumlarların bilişimin yıkıcı etkisi ile yüzleşmesi beklenebilir. Bu sebeple, bilişim teknolojilerine giden çevresel ve zihinsel yapıyı inşa etmek konusunda gerçekleştirilen tüm açılımlar ahlak ve maneviyat dünyası ihmal edilmeden yapılmalıdır. Gelecekteki bilişim imtihanında, tehlikeli robotlaşmış yaklaşımlara karşı sadece vicdan sahibi sağlam iradelerin oluşturduğu insani bir bilişim fikriyatı başarılı olacaktır.

Anahtar Kavramlar: *Bilişim Sistemleri ve Teknolojileri, Gelecek ve Bilişim, İnsani Bilişim*

EĞİTİMDE YAPAY ZEKA UYGULAMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Feyzi SATICI
Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

Özet

Tarih boyunca her yeni teknolojik gelişme insanlarda heyecana yol açmış ve hayatımızda değişikliklere sebep olmuştur. Eğitim öğretim süreci de bundan nasibini almıştır. Radyo, televizyon ve bilgisayar gibi yeni uygulamaların eğitimi kökten geliştireceği düşünülmesine rağmen bu değişim gerçekleşmemiştir. İnternet'in yaygınlaşması, bilgisayarların hızlanması ve yapay zekâ uygulamalarının günlük hayatta yaygınlaşmaya başlaması, bu durumun eğitimdeki muhtemel etkileri üzerine birçok beklenti oluşturmaya başlamıştır. Mobil cihazlardaki sanal asistanlar ve yollara çıkan şoförsüz araçlar bu beklentileri tetiklerken, makine öğrenmesindeki gelişmeler de ümitleri artırmaktadır. Hatta bu beklentiler bir kısım çevrelerde korkuya dönüşmüş ve yapay zekânın insan zekâsını geçeceği günlerin yakın olduğu ve muhtemel kötü senaryolar dillendirilmeye başlamıştır. Yapay zekânın mevcut uygulamalarına baktığımızdaysa bu teknolojinin henüz gelişme trendinin başında olduğunu ifade edebiliriz. Hem eğitim öğretim sürecinin yönetiminde hem de içerik açısından mevcut uygulamalara bakılabilir.

Mobil cihazlardaki sanal asistanlara benzer şekilde bugün özellikle uzaktan eğitim alanlarında eğitim verici olarak değil ama yardım masasında sanal asistanlar destek vermektedir. Telefon üzerinden gelen aramalarda sözel ipuçlarını değerlendirerek arayanlara yardım etmektedir. Bilgisayar aracılığıyla test türündeki değerlendirmeler çok daha etkin ve hızlı bir şekilde yapılırken, bu gün yazılı metinlerin değerlendirilmesi de yapay zeka teknolojileri ile mümkün hale gelmiştir. Bilgisayarın yaygınlaştığı günlerden bu yana ortada olan Zeki Öğretim Sistemleri, yeni uygulamalar ile eğitimde daha fazla yer almaya başlamıştır. Bireysel ihtiyaçlara göre adapte olabilen ve kişiye özel öğrenme fırsatı sunan bu yazılımlar, gelecekte yapay zekanın en fazla etki edeceği alanlardan birisidir. Fakat mevcut uygulamalarda bu bireysel öğrenme, sınıf içi ve işbirlikli öğrenme metodlarıyla desteklenmektedir.

İçerik açısından baktığımızda ise, sözlü olarak sorduğumuz sorulara arama motorları ile hızlı bir şekilde cevap bulabilmekteyiz. Ezber bilgilere ulaşmak hiçbir vakitte olmadığı kadar kolaylaşmış, rutin işlemler yapay zeka destekli robotlar ile hızla ve kusursuzca yapılabilir hale gelmiştir. Türkçe bir metni veya sözlü ifade, yapay zeka sayesinde kabul edilebilir bir derecede yabancı dillere çevrilmekte ve her geçen gün

kalitesi daha da artmaktadır. Rutin işlerde makinaların daha iyi olması, bu gün var olan birçok işin yarınlarda olmayacağını göstermektedir. Bu sebeple, okullarda daha ziyade yüksek seviyeli bilişsel kazanımların ön plana çıkarılması gereklidir. Özellikle 21. Yüzyıl kazanımları arasında sayılan, işbirliği, kritik düşünme, iletişim ve yaratıcılığa okullarda daha fazla yer vermeliyiz. Yapay zekanın asıl kazanımı da bu uygulamalara bizi eğitecek öğretmen rolünü vermekten ziyade, yeni nesillerin bu 21. YY becerilerine ulaşmalarında kullanacakları bir araç olarak kullanılmasında olacaktır.

Anahtar Kavramlar: *Sanal Zeka Uygulamaları, 21.YY Becerileri, Zeki Öğretim Sistemleri*

GELECEĞİ KURAN METİN KUR'AN-I KERİM'İN GELECEK TASAVVURU

Prof. Dr. Ömer ÇELİK

Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Tefsir Anabilim Dalı

Özet

Geleceği Kuran Metin Kur'an-ı Kerim'in Gelecek Tasavvuru

Kur'an-ı Kerim, zaman ve mekândan münezzeh olan Yüce Allah'ın kelamı olarak zaman ve mekan üstüdür. Evrene ve evren içindeki tüm varlıklara hem dışından hem içinden birlikte bakar. O, varlık ve olayları her yönden kuşatır. Bu yönüyle bütün zamanlara, çağlara ve coğrafyalara hitap eder. Kur'an-ı Kerim geçmişi, hali ve geleceği birlikte görür ve değerlendirir. O, geçmişten bahseder, halden bahseder ve gelecekten bahseder. Geçmişten ibret almayı, halde onun gereğini yapmayı ve geleceğe hazırlanmayı ister. Bu açıdan Peygamberimiz'e (s.a.s.) miladi 610 tarihinde ilk inen Alak suresinin ilk beş ayetinden başlayarak son indiği söylenen "Bugün size dininizi tamamladım…." (Maide 5/3) ayetine kadar sürekli bir gelecek tasavvuru ortaya koymuş ve bunu adım adım gerçekleştirmiştir. Kur'an'ın yakın süreli, orta süreli ve uzak süreli gelecek tasavvuru vardır. Bunlar sürekli birbiriyle bağlantılı olarak ortaya konur ve bir zincirin halkaları gibi birbirini takip ederek gerçekleşir. Şu örnek dikkat çekicidir:

Henüz Mekke döneminin ilk yıllarıdır. Müslümanlar işkenceler altında sabırla imanlarını koruma ve dinlerini yaşama mücadelesi vermektedir. Karşılarındaki şirk ordusuyla savaşmak akıllarının ucundan bile geçmemektedir. Şartlar bunu gerektirmektedir. Fakat Kur'ân-ı Kerîm onların zihin dünyalarını geleceğe hazırlamak, vakti gelince müşriklerle amansız bir savaşa girişmek ve zafere ermelerini sağlamak için onların ruh

dokularını ince ince örmektedir. Nitekim Bedir savaşında düşman ordusunun yenilgiye uğratılacağını önceden (tahminen 6-7 sene önce) haber vermiş ve netice onun haber verdiği şekilde tahakkuk etmiştir:

"Yakında o topluluk bozguna uğrayacak ve arkalarını dönüp kaçacaklar." (Kamer 54/45).

Bu ve devamındaki âyetlerin inişinden altı yedi sene sonra gerçekleşen Bedir Savaşında Resûlullah (s.a.s.) kendisine ait çadırda iken: "Allahım! Bana olan ahdini ve va'dini gerçekleştirmeni diliyorum. Eğer dilersen bugünden sonra ebediyen sana ibadet olunmayacak" diye dua ediyordu. Hz. Ebubekir elinden tutup: "Ey Allah'ın Resûlü, bu kadar sana yeter, çünkü Rabbine gerçekten ısrarla dua etmiş bulunuyorsun." O sırada Efendimiz zırhını giyinmişti; çıkarken de şöyle diyordu: "Yakında o topluluk bozguna uğrayacak ve arkalarını dönüp kaçacaklar. Hayır! Onlara va'dedilen asıl ceza vakti, kıyâmet günüdür. Kıyâmet gününün azabı, dünyadakinden çok daha korkunç ve çok daha acıdır!" (Kamer 54/45-46) âyetlerini okuyordu. (Buhari, Tefsir 54/7)

Bedir günü öğleye doğru savaş mü'minlerin galebesiyle nihâyete erdi. Ebû Cehil de dâhil olmak üzere yetmiş müşrik öldürülmüş, yetmiş kadar da esir alınmıştı. Böylece bedbaht müşrikler, arzu ettikleri zafer şarabı yerine ecel kadehlerinden ölümü yudumladılar. Câriyeleri, şarkı söylemek yerine ağlaşarak yas tuttular. Kendi saflarındaki Arapların karınlarını doyurmak yerine, onları acıkmış cehennem çukurlarına doldurdular. Allah Resûlü (s.a.s.) yine zırhı üzerinde olduğu hâlde: "Yakında o topluluk bozguna uğrayacak ve arkalarını dönüp kaçacaklar." (Kamer 54/45) âyetini okuyarak çadırından çıktı. (bk. Buhârî, Cihâd, 89)

Hz. Ömer (r.a) şöyle der:

"Bu âyet Mekke'de indiği zaman kendi kendime: «Acaba hangi cemaat bozguna uğratılacak? Kime galebe çalınacak?» demiştim. Bedir günü gelip de Resûlullah (s.a.v)'in bu âyeti okuduğunu duyunca, hezîmete uğrayacağı bildirilen topluluğun Kureyş müşrikleri olduğunu anladım. Âyetin tefsîrini o gün öğrendim." (İbn Sa'd, et-Tabakât, II, 25; İbn Kesîr, Bidâye, III, 312)

Bedir'de müminler galip gelmişti. Bir yıl sonra Uhud Savaşı oldu. Burada kısmen de olsa yenilgiye uğrayan Müslümanların kendilerine olan güvenleri sarsıldı. Geleceği hala karanlık görüyorlardı. İslâm sadece Medine'yle sınırlı idi. Müslümanların sayısı henüz çok azdı, birkaç bini geçmiyordu. Kâfirler bu dini yok etmede kararlı idiler. İşte bu şartlar altında, Müslümanlar lehine gelecekle ilgili son derece olumlu bir tasavvura

sahip Kur'an-ı Kerim, İslâm nûrunun sönmeyeceğini, aksine daha da ışıldayarak tüm dünyaya yayılacağını şöyle müjdelemiş ve bu müjde ayniyle gerçekleşmiştir:

"Onlar, Allah'ın nûrunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Fakat Allah nûrunu mutlaka tamamlayacaktır, kâfirler hoşlanmasa da! Rasûlünü bütün dinlere üstün kılmak için doğruya giden yolun ta kendisiyle ve adâlet ve hakkaniyet üzere oturan hak din ile gönderen O'dur, müşrikler hoşlanmasa da! (Saf 61/7-9) (Bk. Tevbe 9/33; Fetih 48/28)

Dolayısıyla Müslümanlar bu iman ve umutla dinlerine sarılıp, onu yüceltme yolunda bütün güçlerini ortaya koyarak gayret etmelidirler. Onların vazifesi, kendilerine düşen tarafıyla sorumluluklarını yerine getirmeleridir. Gerisi Allah'a kalmıştır. O, va'dini mutlaka yerine getirecektir.

Kur'an-ı Kerim'in üzerinde durduğu asıl gelecek tasavvuru ise ölüm sonrası hayatla ilgilidir. Bu tasavvur kesinlikle dünya hayatı tasavvuru ile birlikte ele alınmıştır. Çünkü Kur'an dünya ve ahireti birbirinden ayırmaz. Birbirinin devamı görür.

Anahtar Kavramlar: *Kur'an-ı Kerim, Geçmiş-Hal-Gelecek, Müjde, Zafer.*

KUR'AN'DA AKIL VE HİS DENGESİ AÇISINDAN İNSAN VE EĞİTİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Murat KAYA
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi,
Temel İslam Bilimler Anabilim Dalı

Özet

İnsan akıl ve hislerle donatılarak iki yönlü yaratılmış muhteşem bir varlıktır. Annesinden hiçbir şey bilmez vaziyette doğar ve uzun zaman sürecinde eğitilerek olgunlaştırılır. İnsan en fazla eğitime muhtaç olan varlıklardan biridir diyebiliriz. Bu sebeple insanın eğitimi son derece önemli ve bir o kadar da zor bir meseledir. Doğru bir eğitim metodu kullanılmadığından insan gibi büyük bir kıymetin israfı söz konusudur. Bu da ya onu canavarlaştırmak veya ezerek koyun hâline getirmek şeklinde tezahür eder. Dengeli ve ölçülü bir eğitim ise onu kâmil hâle getirecektir. İnsanı kemâle ulaştıracak eğitimin en doğru adresi Kur'ân ve sünnettir. Biz bu tebliğimizde Kur'ân'ın eğitim metodunun önemli bir yönüne dikkat çekmeye gayret edeceğiz. O da akıl ve his dengesidir. Eğitimde bu denge kurulamadığında büyük bir hata yapılmış olur. İdeal bir

eğitim, bu iki ihtiyacı da dikkate alarak hem akla hem de vicdâna birlikte hitap eder ve ikisini de olgunlaştırmaya ve geliştirmeye çalışır. Aklın bir hududu olduğunu ve kalbin tesire açık olduğunu dikkate alır. Bir taraftan tefekküre sevkederken, diğer taraftan da gönüllere tesir etmenin yollarını arar. İyi ile kötüyü, faydalı ile zararlıyı, az ile çoğu ayırt edecek ölçüler vermeye çalışır. İnsanı hem maddî, hem mânevî olarak geliştirir. Onu hem dünyaya hem de âhirete hazırlar. İnsanın hem dünyevî, hem uhrevî ihtiyaçlarını karşılamayı hedefler. Kur'ân ve sünnetin insanı bu şekilde eğitip terbiye ettiğini görüyoruz. Bu sebeple günümüzdeki ve gelecekteki eğitim faaliyetlerimizde bu usule riayet etmeye çalışmalıyız.

Anahtar Kavramlar: *Kur'ân, Eğitim, Akıl, His, Denge*

GELECEĞİN EĞİTİMİNDE İRFAN VE TASAVVUFA OLAN İHTİYAÇ

Doç. Dr. Ali NAMLI
Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi

Özet

Geçmiş, bugün ve gelecek arasında köprü kurmadan; Yahya Kemâl'in ifâdesiyle "kökü mâzîde olan âtî" olmadan yapılacak gelecek tasarımları başarısız olacaktır. Geçmişten beri kültürümüzün beslendiği ana damarlarından birisi olan tasavvuf ve irfan geleneğimiz, aynı zamanda uzun asırların birikimini içinde barındıran bir ruh eğitimi, nefis terbiyesi, tezkiyesi ve kalp tasfiyesidir. Tasavvuf, insanın özünü ve benliğini geliştirme, değiştirme, dönüştürme, olgunlaştırma ve onu insân-ı kâmil hâline getirme hedefi olan bir eğitim sürecidir. Asırları aşarak günümüze ulaşan tasavvufun terbiye ve irşad tecrübesinin bugünün ve yarının eğitim süreçlerinde örnek alınabilecek pek çok yönü bulunmaktadır. İnsanoğlu bilim ve teknolojide ne kadar ileri giderse gitsin eğitimin bizzat konusu olan insan benliği değişmeyecektir. Dolayısıyla insanın rûhî ve mânevî yönünü doğrudan eğitimin konusu olarak gören tasavvufun derin tecrübesi, bugün olduğu gibi gelecekte de insanın özüne ve gönlüne hitap etmeye ve dokunmaya devam edecek özellikler taşımaktadır.

Tasavvuftaki eğitim süreci sûfîler tarafından yolculuğa benzetilerek "seyr ü sülûk" diye isimlendirilmiş, bu yolculuğun menzil ve konakları farklı sûfîler tarafından bir, iki, dört, yedi, dokuz, on, yüz ve bin bir olarak sayılmış ve açıklanmıştır. Tasavvufun müesseseleşmiş şekli olan tarikatlardan her biri aynı zamanda farklı bir tasavvufî eğitim ve

irşad metodu demektir. Sûfîler arasında yaygın olan "Allah'a giden yollar mahlûkātın nefesleri sayısıncadır.", "Tecellîde tekrar yoktur." gibi sözler tasavvufta her insanın farklı yaratıldığını, farklı özellikleri bulunduğunu, bu bakımdan her insanın özel ve kendisine mahsus bir eğitimi olması gerektiğini de ifade eder. Tasavvufta farklı ruh yapılarına, istidat ve kabiliyetlerine göre insanlar değişik eğitim metotları uygulanarak terbiye edilmeye çalışılmıştır. Tasavvufta genel bazı eğitim ve irşad metotlarının yanı sıra kişilerin özel kabiliyet ve istidadlarını geliştirmek için müsait ortamlar sağlanmıştır. Tasavvufî eğitimde âile eğitimi ve sıcaklığı sağlanmaya çalışılır. Tasavvufî eğitimde kuru söz ve sonuçsuz teorilere değil fiil, hal ve tatbikata önem verilir. Tasavvufî eğitim bir ahlâk ve karakter eğitimidir. Kibir, gurur, hased, riyakârlık vs. gibi kötü ahlâkın izâle edilmesi, bunların yerine tevazu, sabır, şükür, merhamet, diğergamlık vs. gibi güzel meziyetlerin kazandırılması hedeflenir. Tasavvufî eğitimin amacı insanı, insân-ı kâmil mertebesine yükseltmektir. Tasavvufî eğitim sırasında uygulanan zikir, riyâzat, mücâhede, halvet, sohbet, hizmet vs. gibi uygulamaların hepsinin hedefi insanı kemâle erdirmektir. Tekke ve tarikatlar, asırlar boyu müslümanların dînî ve ahlakî yönden yetiştirildiği, estetik ve sanat yönünden eğitildiği müesseseler olmuştur.

Anahtar Kavramlar: *Tasavvuf, Eğitim, Ruh eğitimi, Nefis terbiyesi, Seyr ü sülûk.*

İSLAM TARİHİNDEN HAREKETLE GELECEĞE YÖN VERMEK

Dr. Öğr. Üyesi Nevzat SAĞLAM
Karabük Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi

Özet

Geçmiş ve gelecek aynı zaman boyutunun parçalarıdır. Bu sebeple bugünle ilgilenmekle gelecekle ilgilenmek birbirine bağlı bulunmaktadır. Tarih, Edward Carr'a göre, geleneğin kuşaktan kuşağa aktarılması ile başlar. Gelenek ise geçmişin alışkanlık ve tecrübelerinin geleceğe taşınmasıdır. Geçmişte olan şeyler, bu yüzdendir ki, gelecek kuşakların istifade etmesi için kayıt altına alınır. Geçmişini bilen insanın kendine güveni artar. Geleceğe daha emin bakar ve yürür. Öte yandan Tarih bilincinden yoksun olan toplumun kimliğini koruması mümkün değildir. Kimlik ve kişilik sahibi toplum başkalarının uydusu olmaz. Tarihini bilmeyen kimliğini ve kişiliğini kaybeden toplumlar başkalarının sömürgesi olmaktan kurtulamazlar. Esasen insan tarihini öğrenmekle kendisini tanır.

Genel tarih içinde İslam Tarihinin ayrı bir önemi ve yeri vardır. Zira İslam dininin ve tarihinin ana kaynağı olan Kur'an-ı Kerim kendisine inanan ve iman edenler vasıtasıyla insanlığın gidişatını değiştirmiş yeni bir toplum inşa etmiş bir kitaptır. Kuran'da iyi hükümdarlardan, kötü krallardan, peygamberlerine itaat eden ve etmeyen toplumlardan ve bütün bunların akıbetinden ders ve ibret alınması için bahsedilir. Hz. Peygamberin fazilet sahibi kişilerden (ashâb-ı kiramdan) oluşturduğu ideal toplum, Müslümanların birey olarak örnek alacakları ve yaşadıkları döneme aktaracakları özellikleri ve vasıfları kendisinde barındırmaktadır. Hayatımızı şekillendirirken ve yön verirken her kademeden hem fert hem toplum olarak başta Hz. Peygamber dönemi olmak üzere İslam tarihinin her safhasından alınacak pek çok ibretler bulunmaktadır. Ancak bunun için öncelikle tarihimizi iyi bilmemiz şarttır.

Anahtar Kavramlar: *İslam Tarihi, Hz. Peygamber, Tarih,*

SAĞLIKTA DİJİTALLEŞME VE TIP EĞİTİMİ

Prof. Dr. Mustafa TAŞDEMİR
İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Dr. Abdullah UÇAR
Aile Hekimi ve İstanbul Üniversitesi, Halk Sağlığı Doktora Öğrencisi

Özet

İlerleyen teknolojinin tüm mal ve hizmet üreten alanlara uygulanmaya başlaması ile teknolojik ilerleme ve dönüşüm yüksek bir hız kazanmıştır. Sağlık başı çeken uygulama alanlarından biridir. Zira insanlığın ortalama yaşam beklentisi artmakta, toplumlar yaşlanmakta, kronik hastalıklar artmakta, ruh sağlığı problemleri ön plana çıkmakta, bağımlılıklar yaygınlaşmakta ve dolayısıyla sağlık talebi artmaktadır.

Tüm elektronik cihazlarda oluşan devasa veri artık petrolden daha değerli hale gelmiştir. Yeterli veri olduğunda geleceği öngörmek kolaylaşmaktadır. Veri artık ekonomik bir değer olarak kabul edilmektedir. Yüksek hızla akan, analizi için muazzam sistemler gereken büyük veriyi anlık olarak depolayabilen, her an işleyebilen sistemlerin alt yapısı olarak da bulut bilişim kavramı doğmuştur. Büyük verinin kapsamlı işlemcilerde gerçek zamanlı olarak analiz edilmesiyle ve elde edilen veriler kullanılarak mevcut algoritmaların optimize edilmesiyle ise yapay zekâ üretilmektedir.

Sağlık alanında bu bağlamda yaşanan gelişmeler şu şekilde özetlenebilir:

1) Nesnelerin İnterneti (IoT) ve Giyilebilir Teknoloji

Akıllı telefonların veri toplamada yetersiz kalmasıyla giyilebilir teknoloji hızla gündem olmuştur. Kalp ritmi, kan şekeri, tansiyon, vücut ısısı, elektrokardiyografi, kan oksijen saturasyonu, ilaç alım saatleri, randevu hatırlatma gibi birçok sağlık ilişkili veri giyilebilir teknolojik aletlerle merkezi istasyonlara gönderilip analiz edilmiş şekilde bize sunulabilmektedir. Tüm cihazlardan akan verilerin bir merkezde toplanmasıyla bireylerin hastalıklarını öngörmek mümkün hale gelmektedir.

2) Teletıp

Uzaktan sağlık hizmetleri yaygınlaşacaktır. Doktorların bulunduğu ancak hastaların bulunmadığı hastaneler geliyor. Hastalar evlerinde ve doktorlar bilgisayarları üzerinden hastalarına vizit yapacaklar, hastalarını takip edecekler. Teletıp hizmetleri sayesinde hastaların hastane başvurularında azalma sağlandığını gösteren çalışmalar mevcuttur.

3) Büyük Veri Analizleri ve Yapay Zekâ

a) Bireyselleştirilmiş tıp: Ticari firmaların kişinin özelliklerine göre ürün pazarlaması yapmaları gibi insanların sağlıklarına dair toplanan verilerin analiz edilmesiyle sağlık sorunlarını bireye özgü olarak öngören yaklaşımlar mevcuttur.

b) Teşhis ve tedavi teknolojileri: Teşhis ve tedavi teknolojilerinin performansını doktorlarınkiyle karşılaştıran çalışmalar yapılmakta; bazı işlerin teknolojiye devredileceği öngörülmektedir.

c) Literatür özetleme: Veri üretim hızı, veri kullanım hızını aşmış durumdadır. Yeni bilimsel yayınları takip etmek zorlaşmıştır. “Metin madenciliği” bu zorluğu aşabilir.

4) İş Zekâsı Uygulamaları

İş dünyasındaki değer üretim süreçleri, sağlık hizmetlerinde de uygulanmaya başlamıştır. Randevular, performans ölçümleri, proje yönetimi, maliyet etkinlik analizleri, aşı-ilaç yan etkilerinin yönetimi vb. süreçler iş zekâsı uygulamalarıyla yönetilebilmektedir.

5) Biyomedikal Mühendisliği

3D yazıcılar ve organ üretimi, suni organ üretimi, Biyomimetik, nanoteknoloji uy-

gulamaları, telerobotik cerrahi vb. sayısız teknolojiden söz etmek mümkündür.

6) Genetik çalışmalar ve gen düzenleme

7) Rejeneratif Tıp

8) Yeni Konular (İmmunoterapi vb.)

Tıp eğitiminin bu gelişmeler dikkate alınarak geliştirilmesi, dönüştürülmesi kaçınılmazdır. Teknolojideki yenilikler ne kadar büyük boyutlu ve başdöndürücü ise, tıp eğitimi de bunlardan o derece etkilenecektir.

Anahtar Kavramlar: *Sağlık, Teknoloji, Dijitalleşme, Tıp Eğitimi*

SAĞLIK EĞİTİMİ BAĞLAMINDA GEÇMİŞTEN GELECEĞE TÜRKİYE YÜKSEKÖĞRETİMİNDE KALİTE VE GELECEĞİN MEZUNLARININ YETİŞTİRİLMESİ

Prof. Dr. Sina ERCAN
Yeditepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi

Türk yükseköğretim sisteminin yakın tarihine bakıldığında 1981 yılındaki üniversite reformuyla gerek sistemdeki majör değişiklikler gerekse büyüme ve gelişme eğrisi açısından büyük bir değişim yaşandığı görülür. 1982 Anayasası ile birlikte kurulan Yükseköğretim Kurulu çatısı altında Türk yükseköğretim sistemi 27 üniversite ile bunlara bağlı fakülte, enstitü, yüksekokul ve konservatuvarlardan oluşan birleşik bir yapıya dönüştürülmüştür. 1990'lı yıllarda ikinci dalga ve 2006 yılında da üçüncü dalga halinde kurulan yeni üniversitelerden sonra günümüzde toplam üniversite sayısı, 77'si vakıf olmak üzere 206'ya ulaşmıştır. YÖK döneminde toplam öğrenci sayısı 282.000'den 7.5 milyona yükselmiştir.

Nicelikteki bu artışa karşın nitelikte aynı başarı yakalanamamıştır. Dünyada yükseköğretimde kalite çalışmaları program akreditasyonları şeklinde 90'lı yılların sonunda başlamıştır. Türkiye'de ise Yükseköğretim alanında mezunların neleri bilip hangi konularda yetkin olabileceğini belirleyen Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ) 2010 yılında yayınlanmış, yükseköğretim süreçlerinin kalitesini değerlendirecek ilk Yükseköğretim Kalite Kurulu ise 2015'te yayımlanan Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği sonrasında kurulmuştur. 1 Temmuz 2017'de yayımlanan kanun

ile de mali ve idari yönden bağımsız bir yapıya kavuşmuştur.

Yükseköğretim sisteminin gelişimi ve verilen eğitimin kalitesinin yükseltilmesi çalışmaları artarak devam ederken, sağlık eğitimi de hızlı bir değişim göstermektedir. Tarihte İbn-i Sina, Şerefeddin Sabuncuoğlu gibi eserleri yüzyıllarca İslam ve Batı coğrafyalarında temel kaynak olan Türk tıp hekim ve araştırmacılarının yetiştiği dönemde tıp eğitimi daha çok usta-çırak ilişkisiyle öğretilmekteydi. Modern çağ sağlık eğitiminde ise önceleri disiplin bazlı eğitim öne çıkarken bu, zaman içinde yerini öğrenci merkezli ve probleme dayalı öğretim tekniklerinin benimsendiği "Topluma Dayalı Eğitim" ve "Yeterliliğe Dayalı Eğitim" benzeri yaklaşımlara bırakmıştır. Oysa Türkiye'de toplum talebi, politik nedenler, üniversite hastanelerinde daha kaliteli sağlık hizmeti alınacağı algısı gibi çeşitli gerekçelerle açılan çok sayıda tıp fakültesi, ülkemizi nüfusa oranla batı dünyası ortalamasının iki katı tıp fakültesi bulunan bir noktaya taşımıştır. Diğer taraftan çok sayıda tıp fakültesinde gerek alt yapı ve gerekse öğretim üyesi yeterliliği henüz sağlanamamış durumdadır.

Geleceğin hekimlerini yetiştirmek, önce onları eğitecek olan mevcut öğretim üyelerimizi yetkin birer eğitimciye dönüştürecek, hedefleri paydaş görüşleri ve ülkenin ihtiyaçları gözetilerek belirlenmiş eğitici eğitimi programlarının yaygınlaştırılmasıyla mümkün olabilir. Bir sonraki adımda da bugün eğitilen hekim adaylarını gelecekte bambaşka bir sağlık dünyası ve teknolojik altyapı beklediği için onları geleceğe hazırlayacak yeniliklerin takip edilmesi ve eğitim pratiğine dahil edilmesi gerekmektedir. Artırılmış gerçeklik, yapay zeka, büyük data yönetimi, önleyici hekimlik, hastalıkların genetik şifrelerinin çözümü, kök hücre tedavileri, gelişen biyomedikal imkanlar, üç boyutlu yapay organ çalışmaları gibi alanlarda yetkin olmanın yanında gelişmiş iletişim becerileri, yöneticilik ve liderlik vasıfları, geleceğin sağlık mezunlarının standart özellikleri olacaktır.

Anahtar Kavramlar: *Sağlık Eğitimi, Yükseköğretimde Kalite, Geleceğin Mezunları*

GIDA GÜVENLİĞİ VE HELAL-SAĞLIKLI BESLENME EĞİTİMİ

Prof. Dr. Fatih GÜLTEKİN

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Uluslararası Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya Anabilim Dalı

Özet

İnsanların inançlarına uygun sağlıklı gıdaya ulaşma çabaları insanlık tarihi kadar eskidir. Nitekim insanoğlunun ilk imtihanı gıda ile olmuştur. İbadetlerin kabulu ile helal beslenme arasında güçlü bir bağ vardır. Helal lokma sadece helal kazanç ile sınırlı olmayıp tüketilen gıdaların helal, temiz ve sağlıklı olmasıyla da yakından ilişkilidir. Günümüz yaşam şartları hazır gıdaların tüketimini zorunlu hale getirmiştir. Hazır gıdalarda kullanılan gıda katkı maddeleri gerek sağlık ve gerekse helallik açısından risk taşımaktadır. Bu yönüyle duyarlı tüketicilerin sürekli gündeminde olmaktadır. Bunlara ilave olarak artan maddi refah düzeyiyle orantılı olarak arzu edilen gıdalara istenildiği zaman istenildiği kadar ulaşılabilmektedir. Karşı durulması çok zor olan yeme içme arzusu damak tadına uygun ve bol miktarda gıda ile buluşunca aşırı yeme ve bununla ilişkili birçok sağlık sorununu beraberinde getirmektedir. Bugün, helal ve sağlıklı beslenmemin önünde iki temel sorun vardır: Bilgisizlik ve irade yetersizliği. Genelde sağlıklı beslenme, özelde ise gıda katkı maddelerinin sağlık ve helallik riskleri tüm eğitim hayatı boyunca öğrencilere anlatılmalıdır. Bunun için özel eğitim materyalleri hazırlanmalıdır. Ancak uygulama olmaksızın sadece teorik öğrenmenin yetmeyeceği aşikardır. Öncelikle beslenmede 4N kuralı içselleştirilmelidir. "Ne yiyoruz, Ne kadar yiyoruz, Ne zaman yiyoruz ve Ne şekilde yiyoruz." Her zaman gıdaların doğal, işlenmemiş ve taze olarak tüketilmesi prensip haline getirmeli, mevsiminde bol meyve ve sebze tüketmelidir. Gıda katkı maddesinden zengin gıdalar, tatlılar, hamur işleri, fazla tuzlu ve yağlı yemeklerin tüketimi azaltılmalıdır. Peki her türlü imkana sahip bireylerin yeme içme arzularına karşı durması nasıl sağlanabilecektir? Asıl zorluk burada başlamaktadır. İşte bunun için önerimiz irade eğitiminin öncüllendiği uygulamalı bir eğitim modeli geliştirilmesidir. Bu bir anlamda benlik eğitimi, nefs terbiyesi veya nefs tezkiyesidir. Bu eğitimin materyali gıda, eğitilen ise bitmek tükenmek bilmeyen arzularımız olmalıdır. Bu eğitim modelinin geliştirilmesinde gönüllülük esasına göre başlanmış çalışmalar ümit vaad etmektedir. Bu modelde okul, aile, resmi kurumlar ve sivil toplum örgütleri koordineli bir şekilde çalışmalıdır.

Anahtar Kavramlar: *Helal, Beslenme, Gıda Katkı Maddeleri, Sağlık*

EĞİTİM ÇIKTILARIMIZ COĞRAFYAMIZA UYGUN MU?

Dr. İbrahim ALTAN
Kızılay Genel Müdürü

Özet

Ülkeler, özkaynaklarını değerlendirebildikleri var olan kıymetlerini daha etkili kılacak katma değer kazandıracak, yaşadığı toprağa, içinde bulunduğu topluma, sahip olduğunu değerlere katkı sağlayacak siyasal, sosyal, ekonomik vd. tüm yatırımları yapmak zorundadır. Sahip olunan değerleri fıtrata uygun olarak geliştirilmesi, bunu sağlayacak altyapının sürekli hazır halde

tutulması, ihtiyaç duyulan kaynakların sabırla ayrılmaya devam etmesi, ulaşılan başarı/başarısızlık durumlarına göre yeni yöntemlerin tatbik edilmesi ile toplum dinamizmi sağlanmaya devam edecektir. İnsanı tanıyan, ona değer veren, yaratılış amacını idrak ederek bütün hayatını insanın eşref-i mahlûkat olduğu inancı ile hareket edecek tokgözlü, diğerkam bireyler yaşanabilir, mutlu ve müşerref bir dünyanın temel taşları olacaklardır.

Anahtar Kavramlar: *Özkaynak, Altyapı, Toplumsal Dinamizm*

DÖRT DUVARIN DIŞINDAKİ EĞİTİM

Abdulkadir ÇAY
İTO Şehit Ragıp Ali Bilgen Anadolu İmam Hatip Lisesi Okul Aile Birliği Yönetim Kurulu Üyesi

Özet

Eğitim denilince ilk olarak aklımıza eğitim kurumları, okullar gelir. Oysa eğitimin dört duvar arasında gerçekleşmesi gibi bir zorunluluk söz konusu değildir. Sınıfların dışında da eğitim faaliyetleri yürütmek mümkündür. Ayrıca eğitimi okul ile başlayan bir süreç olarak tanımlamak da doğru değildir. 2023 eğitim vizyon belgesinde de ifade edildiği üzere, içinde bulunduğumuz yüzyılda örgün eğitim kurumlarını ve bu kurumlarda geçirilen zamanı aşan bir öğrenme talebi doğmaktadır.

Öğrencilerin, okul dışındaki hayatlarında etkileşim içerisinde oldukları bir dünyaları mevcuttur. Öğrencinin sosyal çevresi olarak adlandırabileceğimiz bu dünyada öğren-

dikleri, eğitim açısından destekleyici olabileceği gibi mevcut eğitim programının öğrenci üzerindeki etkilerini azaltıcı sonuçlar da doğurabilir. Bu açıdan eğitimi okuldan ibaret görmek ortaya çıkacak sonuçlar açısından yanıltıcı olacaktır.

Öğrencinin gelişimi açısında okul dışında en belirleyici çevre ailedir. Oysa aileler çoğu zaman bu süreçte aktif rol alabileceklerinin farkında değildir. Tam bu noktada STK'ların üstleneceği rolün önemi ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kavramlar: *Eğitim, Okul, Aile, STK, Süreç*

STK'LAR GENÇLİĞE NE SÖYLER?

Halit BEKİROĞLU

Doktora Öğrencisi, Sebahattin Zaim Üniversitesi, Tarih ve Medeniyet

Özet

20.yy'ın sonunda neo-liberal politikaların da etkisiyle "sivil toplum" kavramı farklı boyutlarıyla dünyada tartışılmaya başlandı. Sosyal boyutu yanında siyasi etkisiyle de tartışılan bir kavram olarak sivil toplum, 2000'li yılların başlarından itibaren klasik örgütlenme modelleri olan vakıf, dernek, sendika vb organizasyonların tanımlanmasında kullanılır oldu.

Türkiye'de vakıf, dernek, sendika vb oluşumlar, Osmanlı son döneminin ve Cumhuriyet döneminin gergin atmosferinden sıyrılabilmenin araçları olarak zaman içinde konumlandı. Bu konumlanma, batılılaşma çabalarının en önemli ürünü sayılabilecek "batılı insan" ya da "batıya özenen insan" yaratmayı zorladığından son iki yüzyıllık modernleşme çabalarımız önemli bir merkez olarak eğitime ve gençlere odaklandı. Bu odaklanmanın dışında kalan yaygın kitle de aynı şekilde eğitim ve gençlik üzerinden Batılılışamaya direnç noktaları oluşturmaya çalıştı. Bu direnç noktalarının öncülüğünü ve legal zeminini oluşturan sivil toplum kuruluşları eğitimin merkezine gençleri aldılar ve Batı'dan esen rüzgârdan korunmaya dönük alanlar oluşturmaya çalıştılar.

Tek Parti Döneminde legal zemin bulamayan çabalar, 1950'lerden itibaren aşamalı olarak legalleşmeye başladı, darbe dönemindeki kesintilere rağmen nicelik ve nitelik olarak güçlenerek günümüze kadar devam etti.

Batı dışı arayışlar hayatın birçok alanında olduğu gibi siyasi alanda da etkisini

göstermeye başladı ama bu çabanın ne şekilde kendisini gerçekleştirebileceği hususu belirsizliğini devam ettirdi. "Milli gençlik, muhafazakâr gençlik, dindar gençlik" gibi tanımlara ve çabalara rağmen en önemli meselelerden biri olarak "gençlik meselesi" her defasında yeniden gündeme gelmeye devam etti. Son yıllarda özellikle sivil toplum alanında belki de en çok konuşulan konuların başında gençlik konusu yer aldı.

Bu tebliğde gençliğe dair çalışma yapan sivil toplum kuruluşlarının gençlik meselesini ne kadar anlayabildiği, önemseyebildiği, gereğini yapabildiğiyle ilgili daha çok gözleme dayalı değerlendirmelerimden hareket ettim. Muhtelif sivil toplum kuruluşlarında görev yaptığım süre zarfında ve hâlihazırda ağırlıklı olarak eğitim ve gençlik alanlarındaki yoğunlaşmam ve uygulamalarımdan da yola çıkarak sivil toplum kuruluşlarının gençlerle ilişkisindeki güçlü ve zayıf boyutları tespit etmeye çalıştım.

Sivil toplum kuruluşlarının gençlere dair söylemlerinin gençlerdeki karşılığı kadar, gençlerin sivil toplum kuruluşlarından beklentilerini birlikte ele alıp Türkiye'nin en önemli dinamiği olan genç nüfusun bugüne ve geleceğe hazırlanması stratejik bir konu olarak önümüzde durmaktadır.

Özellikle ahlaki ve manevi boyutu önemseyen sivil toplum kuruluşları, iletişimin bu kadar hızlı, yaygın ve ulaşılabilir olduğu bir dönemde ahlaka ve maneviyata mugayir düşünce ve uygulamaların gençleri ve organizasyonları etkilemesine çözüm bulmakta zorlanmaktadırlar. Tam da böyle bir zorluk, beraberinde yeni arayış ve çıkış fırsatları doğurmaktadır. Tebliğimiz aynı zamanda bu çerçeveye de katkı sunacaktır.

Anahtar Kavramlar: *Sivil Toplum, Gençlik, Eğitim, Vakıf, Dernek*

GELECEĞİN DÜNYASINDA VAKIFLAR VE SİVİL TOPLUM

Dr. Öğr. Üyesi Eyüp Sabri KALA
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Hukuk Fakültesi

Özet

Medeniyetimizin bir vakıf medeniyeti olduğu her zaman ifade edilen bir gerçektir. Günümüzde devlet tarafından yerine getirilen topluma yönelik hizmetlerin önemli kısmı, özellikle Osmanlı döneminde vakıflar tarafından yürütülmüştür. Eğitim hizmetleri de ağırlıklı olarak vakıflar tarafından üstlenilmiş hizmet kategorisinde yer almaktadır.

Gelecek tasavvurunun oluşturulmasında, geçmiş dönemlerdeki başarılı vakıf eğitim hizmetlerinin ve örneklerinin incelenmesi önem arz etmektedir. Bu çalışmada, devrinin en ileri eğitim kurumları olan ve aynı zamanda vakıf eğitim hizmeti yürüten, Fatih Sultan Mehmed'in kurduğu Sahn-ı Seman Medreseleri ve Tetimme Medreseleri ile Kanuni Sultan Süleyman'ın kurduğu Süleymaniye Medreseleri üzerinden bir tahlil denemesi yapılacaktır. Söz konusu medreselerin ve eğitim hizmetinde yer alan diğer medreselerin, bu medreselerde ders verecek hocaların derecelendirilmesi üzerinde durulacak, uygulanan model ortaya konulacaktır.

Günümüze bakan yönüyle, tek tip ve standart eğitim kurumları ve eğitmenler yerine, belli bir derecelemeye tabi tutulan ve köklerini mazinin başarılı örneklerinden alan bir eğitim modeli konusunda fikir oluşturulmaya çalışılacaktır. Yine günümüz sivil toplum kuruluşlarının eğitim hizmetlerinde daha etkin rol almaları konusunda alternatif düşünceler ortaya konulmaya, devletin bu hizmetlere ne derecede ve hangi alanlarda katkıda bulunabileceği hususunda geçmiş örneklerden de istifade edilerek görüş oluşturulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kavramlar: *Vakıf, Eğitim, Vakıf Eğitim Sistemi*

KÜRESELLEŞME, DİJİTAL DÜNYA VE EĞİTİM

Prof. Dr. Sadık ÜNAY
İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi

Özet

Çok kutuplu küresel sistemde siyasi, ekonomik ve dijital rekabet giderek sertleşiyor. Yeni korumacılık eğilimleri ile birlikte sanayileşmiş ülkelerde dijitalleşme ve siber savaş dalgaları güç kazanıyor. Bunun yanında aşırı sağ siyasi akımlar, ayrımcılık, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı gittikçe öne çıkıyor. İşte bu zor küresel rekabet ortamında Türkiye gibi İslam dünyasının merkezi bir güç, eğitim ve insan kıymetleri politikasını küresel rekabetin ortaya çıkardığı gereklilikler ışığında oluşturmak zorunda. Bu bağlamda bir taraftan milli ve manevî değerler ile yoğrulmuş eğitim süreçleri izlenirken diğer yandan biyoteknoloji, nanoteknoloji, uzay ve havacılık, ilaç teknolojileri, dijital teknolojiler ve genetik gibi yeni nesil bilgi ekonomisi sektörlerini hedefleyen eğitim stratejileri geliştirmek gerekecek. Lise eğitiminden başlayarak eğitim-sanayi-teknoloji bağlantılarının güçlendirilmesi, stratejik sektör ve ürün grupları için hem akademik

hem pratik çalışma grupları oluşturulması, İslam geleneğinde dini ilimler ile matematik, fizik, astronomi gibi pozitif ilimlerin içiçe geçtiği çizginin yeniden canlandırılması bu sert rekabet dünyasında temel prensipler olmalıdır.

Anahtar Kavramlar: *Küreselleşme, Eğitim, Teknoloji, Rekabet*

EĞİTİMDE MEDYANIN ALGI OLUŞTURMA KABİLİYETİ

Metin ÜNLÜ
Anadolu Ajansı

Özet

Kısaca yazılı, sesli ve görsel kitle iletişim araçları olarak tanımlanabilecek medyanın kapsamı ve araçları gelişerek çeşitlenmektedir. Klasik medyanın haber üretim ve sunum süreçleri sistemli, disiplinli ve kompleks bir yapı arzederken, sosyal medya uygulamalarının yaygınlaşmasının akabinde bu mecralarda gerçekleşen 'haber' üretim ve paylaşımının daha serbest ve kontrol edilemez hale geldiğini görüyoruz.

Medya organlarını arka planlarındaki güç ve sermaye yapısından bağımsız değerlendiremeyiz. Arka plandaki güç/sermayenin ideolojik yapısı genel anlamda medyanın amaç ve yol haritasını belirlemektedir. Dolayısıyla haber kaynaklarımızı bu vizyonla gözden geçirdiğimizde, değişik kaynaklardan gelen aynı haberdeki dil ve yaklaşım farklarını daha iyi değerlendirebiliyoruz. Bu anlamda Anadolu Ajansı'nın hem ulusal hem de uluslararası anlamda üstlendiği ilkeli habercilik misyonunun önemi daha da netleşiyor.

Medya organları ait olduğu dünya görüşüne göre her gün önümüze değişik olaylar, anlatılar ve kişiler sürmektedir. Kullandığı değişik enstrümanlarla medya, kendi süzgecinden geçirdiği bir dünya ve bu dünya içerisinde özendirici rol modeller sunmaktadır hepimize. Burada esas olarak yetişmekte olan neslin bilinç dünyası ve zevkleri subliminal mesajlarla hedef alınmaktadır. Medyanın artık bize haber ve bilgi taşıyan bir bir kaynak olmaktan çıkıp yönlendirici hatta baskılayıcı bir aygıta dönüştüğünü görüyoruz. Bu durum en çok da yetişme sürecinde olan çocuklarımızı etkilemektedir. Medya sürekli olarak çocuklarımızın zihnine kendi doğru ve yanlışını albenili örnekler üzerinden yerleştirme çabasındadır.

Medyanın her türüyle hayatımızı kuşattığı bu zaman diliminde kaçış ya da yok say-

mak asla çözüm değildir. Aile bütünlüğü içerisinde bilinçli, eleştirel, olumlu örnekleri önceleyen bir izleyici/takipçi kimliği kazanmak durumundayız.

Medya, sinema, edebiyat gibi toplumsal algıyı kuran ve besleyen alanlara yönelen gençlerimizi desteklemeli ve onore etmeliyiz. Bu anlamda geleceğin nesillerini yetiştirecek kurumları devlet ve sivil toplum olarak hayata geçirmeliyiz.

Anahtar Kavramlar: *Medya, Algı, Eğitim*

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE YÖNTEM/TEKNİKLER VE MATERYAL KULLANIMI

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet MEYDAN
Yalova Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Arap Dili ve Belağatı

Özet

Dil öğretiminde hangi metotların uygulanacağı yıllardır tartışılmakta ve en kolay, en doğru yöntemin bulunması için arayışlar devam etmektedir. Program, kitap, öğretmen ve metot merkezli bu tartışmalar ve arayışlar uzun bir süre daha devam edecek gibi.

Dil öğretimi ve öğrenimi ancak öğretmenin ve öğrencinin aktif olduğu canlı ve hareketli bir eğitim ortamında gerçekleştirilebilir. Dil öğretiminin kalitesi, öğretmenin niteliği, kullandığı metotlar ve eğitim materyallerinin geçerliliği ve güncelliği ile doğru orantılıdır.

Arapça öğretiminde de diğer dillerde olduğu gibi yabancı dil öğretim yöntem ve teknikleri uygulanır. Bu nedenle Arapçanın öğretiminde de yabancı dil öğretiminde kabul edilen temel beceriler dikkate alınmalıdır. Bunlar; dinleme, konuşma, okuma ve yazmadır. Özellikle Arapçada gramer öğretimi de bunlara eklenmelidir.

Bu temel becerileri verirken farklı materyallerden yararlanmak dil eğitimine olumlu katkılar sağlar. Bu materyallerden bazıları şunlardır: Ders konularını destekleyen videolar, internet siteleri, çizgi filmler, dizi filmler, filmler, belgeseller ve sunular.

Bu bilimsel yöntemleri kullanarak dil öğrenen kimse kendi seviyesinde dinlediğini anlayabilir, anlaşılır bir şekilde konuşabilir, duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade edebilir, metinleri doğru okuyup çözümleyebilir, sözlü ve yazılı yayınları takip edebilir

ve bu dili kullanan kimselerle iletişim kurabilir.

Sempozyumda bu amaç ve vizyona uygun olarak yabancı dil eğitiminde uygulanan yöntem ve tekniklerin nasıl kullanılacağı, bu metotlara uygun olarak farklı materyallerden nasıl yararlanılacağı konusunda bir sunum yapılacaktır.

Anahtar Kavramlar: *Dil Öğretimi, Arapça Öğretimi, Yöntem ve Teknikler, Materyal Kullanımı*

YABANCI DİL EĞİTİMİNDE KIRILMA NOKTALARIMIZ

Öğr. Gör. Mahmut Sami KANBAŞ
Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi

Özet

Toplumların birbirleriyle doğrudan ya da dolaylı olarak iletişim kurabilmesi, birbirlerinin kültürel faaliyetlerinden haberdar olabilmesi, bilgi birikimlerinden karşılıklı olarak istifade edebilmeleri ancak dil aracılığıyla mümkün olabilir. Kişi, kendi toplumunun kültürel ve bilgi birikimini ana dili aracılığı ile öğrenirken, başka toplumların kültür ve bilgi birikimlerine, o toplumların diline vakıf olmakla bilgi sahibi olabilir. Dolayısıyla, kişinin anadili dışındaki diğer dilleri öğrenebilmesi için ortaya koyduğu tüm faaliyet ve çalışmalar, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi kapsamında değerlendirilir.

Anadil dışındaki bir dilin öğrenilebilmesi için hem hocanın hem de hedef dili öğrenmek isteyenin yerine getirmesi gereken görevler bulunmaktadır. Bu görevler hoca açısından, dilin daha kolay öğrenilmesi için gerekli olan tedbirleri almak; öğrenci açısından da; hedef dilin öğrenilmesi için âzami çaba göstermek, âdetâ kendini adamak olarak ifade edilebilir.

Yabancı dil eğitimi için uzun yıllar büyük bir emek harcanmış olmasına rağmen hâlâ istenilen başarı düzeyine ulaşılamaması düşündürücüdür. Bu bildiride öğrencilerin genelde dil eğitiminde, özelde ise Arapça öğrenimi konusunda karşılaştıkları problemler, psikolojik ve sosyal sebepler, öğretmen tutum ve davranışları incelenecek, kırılma noktaları tespit edilmeye çalışılacak ve olumsuz nedenlerin ortadan kaldırılabilmesi için çeşitli önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kavramlar: *Dil Eğitimi, Arapça, Öğrenim, Öğretim*

RASYONEL İNSANIN PROBLEMLİ EĞİTİM HAYATI

Prof. Dr. Muhittin KAPLAN
İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İngilizce İktisat Bölümü

Özet

Bugün karşı karşıya olduğumuz bütün problemlerin kaynağında, insanın hakikatini kavramakta ve insanı bütün yönleriyle kapsamakta yetersiz kalan eğitim sistemleri yatmaktadır. İçerisinde yaşadığımız hayat, etrafımızda olan biten her şey, insanların davranışlarının gün yüzüne çıkan sonuçları, gözümüzdeki yansımalarıdır. İnsanın gözlemlenen davranışları da, sahip oldukları bilgi kümesini kullanarak aldıkları iradi kararlarının bir sonucudur. İnsanın doğuştan bilgi sahibi olmadığı dikkate alındığında, eğitim-öğretimin insan ve toplum hayatı için ne kadar önemli olduğu anlaşılacaktır. Diğer bir deyişle, insanın eğitim-öğretim yoluyla edindiği bilgileri kullanarak aldığı kararlar, davranışlarını, insan davranışlarının toplamı da hayatın ta kendisini oluşturmaktadır. Haliyle etrafımızda olan biten her şeyin (fizik âlemi dışarıda bırakıyoruz) arka planındaki dinamik eğitim öğretim sistemidir.

Eğitimin odağında insan yer almaktadır. Eğitimden beklenen sonuçların alınabilmesi, insanın doğru tanımlanmasına bağlıdır. Bugün karşı karşıya olduğumuz bütün problemlerin kaynağında, insanı bütün yönleriyle ele alan, kapsayıcı bir eğitim sisteminin oluşturulamamış olması yatmaktadır. İnsanın yalnızca bir özelliğini ön plana çıkartıldığı eğitim yaklaşımları insanı kısmi bir analize tabi tutmaktadır. İnsanın "akıllı" bir varlık olarak tanımlandığı modern dönemde eğitim hayatın bütününden çıkartılmış yalnızca belirli bir dönemine indirgenmiş, hayattan soyutlanmış okula indirgenmiş; eğitim öğretim, öğretime indirgenmiş ve amacı da insana bilgi aktarılması olarak tanımlanmıştır. Bu çerçevede insana ilişkin bütün problemler eğitime, eğitimde okullara devredilmiştir.

Oysa insan, "aklı" yanında "duyguları" ve "arzuları" olan, ihtiyaç sahibi, her biri bir diğerinden farklı, sosyal bir varlıktır. Sahip olduğu bu özellikleriyle insan, ihtiyaçlarını gidermek için hayata dâhil olmakta, kararları ile hayatı etkilemekte ve bu hayattan etkilenmektedir.

Başarılı bir eğitim-öğretim sistemi, insanı işte bütün bu boyutlarıyla ele alan, nihai mutluluğa ulaşmasını sağlayacak şekilde insanın kendini gerçekleştirmesini sağlayan, "bütüncül" bir bakış açısına sahip olmalıdır. Bütüncül bakış açısı, kısaca insanın evrendeki bütün varlıklarla birlikte, hayatın tüm yönleriyle, insanın özellikleri, doğası ve çok

yönlü karmaşık yapısıyla bir bütün oluşturduğunu dikkate alan bakış açısıdır.

Haliyle eğitimin sınırları bu çerçevede çizilmeli, eğitim sistemi tasarımı insan hayatını bir bütün olarak ele alan bütüncül bir yaklaşıma göre yapılmalıdır. Bu bakış açısıyla tasarlanan bir eğitim sisteminde, bugün çözülemez gibi karşımızda duran önemli sorunların bir kısmı sorun olmaktan çıkacak ve bir kısmı da çok kolayca çözülebilecektir.

Anahtar Kavramlar: *Rasyonel İnsan, Bütüncül Bakış, Bütüncül Eğitim Sistemi*

MODERN EĞİTİM ANLAYIŞININ FELSEFÎ TEMELLERİ

Dr. Öğr. Üyesi M. Akif KAYAPINAR
İstanbul Şehir Üniversitesi, İTBF Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler

Özet

"Modern eğitim anlayışı" ile, anahatlarıyla 17.yy.ın ilk yarısından 20.yy'ın ikinci yarısına kadar tedricen önce Avrupa merkezli Batı'da sonra da büyük ölçüde dünyanın geri kalanında hükümferma olmuş ana-akım eğitim anlayışı kastedilmektedir. Bu eğitim anlayışının yaslandığı temel felsefî ilkeleri temyiz edebilmek için modern eğitim anlayışını ve felsefî temellerini modern-öncesi ve modern-dışı yaklaşımlar ve bunların ardındaki dünya görüşleri ile mukayeseli olarak tahlil etmek bir zaruret arz eder. Dolayısıyla, çalışmamızda modern ve modern-öncesi/dışı eğitim anlayışlarını şekillendiren kozmolojik ve epistemolojik tasavvurlar ve bunların dönüşümü mukayeseli olarak ele alınmaktadır.

Bu amaca matuf olarak, ilk etapta Geç Ortaçağ Avrupası'nda hakim olan Aristotelesçi-Hristiyanî kozmoloji algısı kısaca tasvir edilmekte ve bu kozmolojiden neşet eden epistemolojik anlayış özetlenmektedir. Sonra da bu epistemolojik yaklaşımın dönemin eğitim anlayışına ve pratiğine yansıması konu edilmektedir. Bu bölümün ikinci kısmında ise, Avrupa'da modern-öncesi kozmolojik ve epistemolojik tasavvurların Müslüman dünyadaki muadilleri, özellikle aralarındaki farklara vurgu yapılarak tartışılacaktır.

Çalışmamızın ikinci bölümü ise modern eğitim anlayışına ve bu anlayışın temellerini dokuyan kozmolojik ve epistemolojik tasavvurlara ayrılmıştır. Modern eğitim anlayışının felsefî mahiyetini belirleyen temel unsur, çalışmamızda, on yedinci yüzyıl Avrupasında yükselen modern kozmoloji tasavvuru ve bunun neden olduğu epistemolojik dönüşüm olarak kabul edilmektedir. Nitekim Ortaçağlar boyunca canlı ve akıllı

bir organizma olarak algılanagelmiş, ilahî, sınırlı ve hiyerarşik bir evren tasavvurundan, sonsuz sayıdaki fiziksel parçacıktan müteşekkil sınırsız, homojen ve mekanik bir evren tasavvuruna geçiş bilginin imkânına, mahiyetine ve kaynaklarına dair radikal bir dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Tahmin edilebileceği gibi, bilginin mahiyetine dair bu dönüşüm de eğitim anlayışını kökten etkilemiştir.

19.yy'ın sonundan itibaren, Avrupa'daki başarısına binaen, modern eğitim anlayışı, dünyanın geri kalanında, özellikle de Müslüman coğrafyalardaki eğitimin yapılanmasını şekillendirirken bu felsefî arkaplan çok iyi farkedilmemiş ya da yeterince dikkate alınmamış ve ortaya çok ciddi uyumsuzluklar çıkmıştır. Diğer bir deyişle, eğitim sisteminin kronik meselelerinin ana sebebi, yaygın tarihsel/toplumsal dünya görüşü ile eğitimin kurumsallaşması arasındaki bu gerilim olagelmiştir.

Anahtar Kavramlar: *Eğitim Felsefesi, Aristotelesçi-Hristiyan Kozmoloji, Klasik Epistemoloji, Orta Çağlar, Müslüman Dünya, Modern Mekanistik Kozmoloji*

PROKRUSTES'İN PASLI KARYOLASI

Özkan ÖZE
Çocuk Kitapları Yazarı

Özet

Prokrustes'in yatağı, tek tipçiliğin, kişilere, toplumlara ve nesillere aynı bakış açısını, aynı düşünme(me) biçimini, cebren kabul ettirmenin, başka türlü fikir üretmeye izin vermemenin, herkesi resmî ideolojinin belirlediği birineki bu genellikle o resmî ideolojiyi belirleyen kişidir benzetmeye, onun gibi düşünmeye, onun gibi inanmaya, hatta onun gibi giyinmeye zorlamanın, Antik Çağlardan günümüze kadar gelmiş en çarpıcı simgesidir.

Çağlar boyu "Prokrustes'in yatağı" edebiyatta yahut felsefede, bütün bu anlamları barındıran bir metafor, bir mecaz olarak kullanıldı.

Henüz yeteri kadar büyük bir masa bulunamadığı için sorunlarını bir türlü üzerine tam olarak yatıramadığımız millî ve resmî eğitim sistemimiz, işte bu metaforun bütün çağrışımlarını, senelerce seve seve omuzlarında taşıdı.

Belki artık eski etkisini yitirdiğini söyleyebiliriz. Fakat yılların birikimi ile nere-

deyse refleks haline gelmiş "eğitme ve öğretme" biçimlerine dair alışkanlıklarımızdan, tam olarak kurtulduğumuzu söyleyemeyiz! Eğer bugün, eğitim sistemimizi günü kurtarmak ve geleceğe taşımak adına bir takım köhne paradigmalardan, "idraklerimize geçirilen deli gömleklerinden" sıyrılmak gibi bir niyete girmişsek, bununla yüzleşmek zorundayız!

Anahtar Kavramlar: *Eğitim Sistemi, Tek Tipçilik, Resmi İdeoloji*

İŞ'E YARAR EĞİTİM

Ahmet BUGA

Elektronik Mühendisi, Selçuk Üniversitesi MA İslamic Finance, Loughborough University

Özet

Özel sektörümüz, sivil toplum kuruluşlarımız, diplomasimiz ve ülkeler arası işbirlikleri ile devletimiz artık dünyanın her yerinde barışa ve esenliğe giden yolun taşlarını döşüyor. Gönül coğrafyalarımızla bağlarımızı yenilerken, daha önce nitelikli temas kurmakta geç kaldığımız yeni coğrafyalara da yelken açıyoruz. Bu çetin yolculuğun gerektirdiği insan kaynağını yetiştirebileceğimiz, sürdürülebilir ve yaşam boyu etkinliğe sahip bir eğitim sistemine muhtacız. Gençlerimize lise diploması verirken akademik bilgilerin yanı sıra, asgari bir deneyim ve farkındalığı da edindirmeliyiz. Değişim çağına liderlik yapabilecek zihni ve eylemsel çevikliğe sahip bir nesil kazanmak için, örgün eğitimi yaygın eğitimle desteklemeli, yetişkin eğitimi ihtiyaçlarımızı da gözeten kuşatıcı ve bütünleşik bir eğitim sistemi tasarlamalıyız. Eğitimcilerimizin, ders ve etkinlik içeriklerimizin, fiziki altyapımızın, aileden işyerlerine bütün yaygın eğitim paydaşlarımızın ve süreçlerimizin yeniden yapılandırılmasını gerektiren bu büyük mücadelede eğitim dışı kamu kurumlarına, özel sektörümüze ve sivil toplum kuruluşlarımıza önemli görevler düşmektedir.

Anahtar Kavramlar: *Bilgi, Deneyim, Farkındalık, Yaşam Boyu Öğrenim, Yaygın Eğitim*

İNSAN 5.0

Ali Osman ERİLLİ
Endüstri Mühendisi, Yıldız Teknik Üniversitesi,
Makina Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü

Özet

18. yüzyıldan bu yana sürekli gelişerek ilerleyen üretim anlayışı bizi en son "endüstri 4.0" kavramıyla tanıştırdı. İnsanla makinanın azami etkileşiminden ve insanın gelişen teknoloji karşısında sürekli alan kaybettiğinden bahseden bu yeni sanayi devrimine ve sonrasına yeni nesli doğru hazırlayabilmek gerekmektedir.

Yapay zekanın birçok işi insanın yerine yapmasıyla üretimdeki insan faktörü ve insandan beklenenler de değişecek. Bilginin saniyeler mesafesinde olduğu, teknik ve uzmanlık isteyen birçok işin yapay zeka tarafından yapıldığı bu çağda insan farkını sosyal becerileriyle ortaya koyacak. İletişim becerileri, duygusal zeka, problem çözme, takım çalışması, çatışma yönetimi, kritik düşünebilme vb. gibi sosyal becerilere ihtiyaç çok daha fazla artacak. Bu yüzden, eğitim sistemimiz yatırımını artık sosyal becerilere de yapmalı ve gençlerimizi geleceğe hazırlamalı.

Anahtar Kavramlar: *Sosyal Beceriler, İnsan 5.0, Yeni Eğitim Sistemi*

FİNANSAL OKURYAZARLIK VE KUR'AN'DA EKONOMİ TASAVVURU

Sıtkı ABDULLAHOĞLU
Maruf Vakfı İslam Ekonomisi Enstitüsü Başkanı

Özet

Finansal Okuryazarlık

Bir genelleme yapılırsa, her yetişkin insan bir iş yapar ve ondan bir kısım kazanımlar sağlar. Bu kazanımların başında parasal kazanımlar gelir. Böylece, kendisinin ve ailesinin tüm ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir satın alma gücü oluşturmuş olur.

Kişi bu kazanımı ne kadar nitelikli ve verimli yapabilirse, onu ne kadar güzel tasar-

ruf edebilir ve yatırıma dönüştürebilirse, gelecek için de bir o kadar doğru iş yapmış olur.

Hiç şüphesiz, bu ifade içinde geçen bazı kavramlar kendini aşan bilgi edinme ihtiyacını da beraberinde getirmektedir.

İmkanlarını maksimum verimle değerlendirmek, en avantajlı fırsatları takip etmek, üretme-kazanma melekelerini geliştirmek, doğru kazanma yollarını kullanmaya başlamak demektir.

Ardından, kazandıklarının değerini hangi metotlarla koruyabileceğini öğrenmesi gerekir. Bunun için birinci sıraya para bilgisi edinmek yerleşir. Para konusunda her bireyin öğrenim çağından itibaren bilgi sahibi olması önemlidir. Yerli para, yabancı para, para yerine geçen diğer argümanlar ve paranın değeri gibi meseleler hayatta mütemadiyen insanın karşısına çıkan meseleler olacağından bu konularda asgari bir bilgi seviyesi ve yine gelişmeleri takip edecek kadar bir ilgi becerisi gerekir.

Bu anlamda, küresel seviyede cereyan eden finansal hareketlerin ve hareketlerde ortaya çıkan para değer kayışlarının ne anlama geleceğinin yorumlanmasına ilişkin görüş geliştirmek önemlidir.

Her zaman insanın karşısına kolayca çıkabilecek olan tasarruf yollarının ne anlama geldiğinin de bilinmesi gerekir. Parayı mevduat haline getirmek, atıl sermaye haline getirmek, borsa, altın ve diğer portföy alanlarında değerlendirmenin hem ekonomik hem de değerlerimiz açısından anlamını bilmek kazanımların korunması açısından gereklidir.

Kur'an'da Ekonomi Tasavvuru

Kur'an Yüce Yaratıcı'nın insanlığa göndermiş olduğu son mesajdır. Bu mesajın insanlık için en genel anlamı, hayatı tüm yönleriyle doğru okuyabilme ve onu doğru yaşayabilme bilgisini taşımasıdır.

Boşu boşuna olması mümkün olmayacak veya garip tesadüflerle izah edilemeyecek kadar anlamalı ve girift özelliklere sahip olan bir varlık gerçekliği içinde yaşıyoruz. İnsan olarak bu ciddiyete yakışır bir okuma gerçekleştirmek hayatın anlamı üzerine yapılabilecek ilk mukabele olur.

Rabbimiz bizim dünyaya gönderiliş gerekçemizi doğru kavramamızı ve gereğini kolayca yerine getirmemizi de ister. Kurmuş olduğu düzen böyle bir düzendir. Bu

yüzdendir ki, bu vahyin içerisine hayatımızın tamamına ilişkin düzenlemeler yerleştirmiştir. Bize düşen iyi irdelemelerle bu düzenleri ortaya çıkarmak ve her çağın diline aktarımını yapmaktır.

Bu konuların en temel olanlarından bir tanesi de ekonomik paradigmalar ve tutumlardır. Bu konuda Kur'an bize çok ciddi bir birikim sunmaktadır. En modern zamanlarda dahi insan bu rehberliğe doğru müracaat etmesini becerebilir ve uygulamalar konusunda duyarlılık ortaya koyabilirse hayatı haksızlıklara konu olmadan sürdürür, varoluşunu doğru okur ve o fırsatı doğru değerlendirerek gerçek başarıyı yakalayabilir.

Anahtar Kavramlar: *Para, Finans, Değer, Varoluş, Hakkaniyet, Başarı*

GENÇLER İÇİN YUSUF KISSASI IŞIĞI ALTINDA FİNANS VE EKONOMİ DERSLERİ

Alaaddin METİN
Türk Eximbank Eski Genel Müdür Yardımcısı

Özet

Joseph Dela Vega, 1688 yılında finansal piyasaların işleyişini çok az anlayabildiğinden yakınan filozofa dostuna yardımcı olmak için bir şirket ortağının finans piyasaları için yaptığı benzetmeyi finansal piyasaların en güzel tarifi olarak kabul eder. Şirket ortağı aklı karışan filozof dostuna:

Kır sakallı dostum, biz zamanlar Avrupa'nın en adil ve en sahtekar, dünyanın en asil ve en soysuz, yeryüzünün en zarif ve en kaba faaliyeti olan bu esrarengiz iş konusunda hiç bilgin yoksa sen bir kara cahilsin. O hem akademik eğitimin şaheseri, hem sahtekarlık sembolüdür; o akıllılar için basamak taşı, cesurlar için mezar taşıdır; bir fayda hazinesi, bir felaket kaynağıdır; sürekli dönen tekerleğe zincirlenmiş İksion ile asla dinlenemeyen Sisifos'un karşılığıdır, der.

Ekonomik gelişmeye bağlı olarak daha kompleks bir yapı kazanan finansal piyasalarda büyük maddi ve insani yıkımlara neden olan finansal krizler görülmeye devam etmektedir. Yaygın işsizlik ve fakirliğe neden 1929 yılı finansal ve ekonomik krizi milyonlarca insanın ölümü, daha önce hiç görülmeyen maddi yıkımlara neden olan İkinci Dünya Savaşı ile sonuçlanan bir süreci başlatmıştır. Yine milyonlarca kişinin işinin kaybetmesine, trilyonlarca dolar servet kaybına neden olan 2008 global krizinin

etkileri hala devam etmektedir. 1929 ve sonrasını hatırlatırcasına muhtemel bir üçüncü dünya savaşının hazırlıklarından bahsedilmeye başlandı. İnsanlık Sisifos'un çaresizliğine, İksion'un ihanetine karşılık gelen finans anlayışının doğurduğu krizlere mahkum mudur? Finans ve ekonomi yönetimi mesleğinin piri kabul edilebilecek Hz. Yusuf'un ahlakından ve aklından ilhan alan bir finans ve ekonomi anlayışı ile günümüzde çok daha yüksek insani ve maddi yıkımlarla sonuçlanan krizler önlenebilir mi? Böyle bir ekonomi ve finans politikası anlayışının oluşturulmasında geçmişte ve günümüzde görülen uygulamalarda neyin doğru, neyin yanlış yapıldığını nasıl anlayacağız? Bu yöndeki analizin faydalı olabilmesi için yanlışlarını ve eksikliklerini vazgeçilemez ve eleştirilemez değerler olarak benimseme ve savunma tuzağına düşmemeliyiz. Tuzağa düştüğümüz takdirde kendimizi Sisifos'un çaresizliğine mahkum etmiş oluruz.

Hz Yusuf'un rüyasında gördüğü vizyona inanması, kuyuya atılması, köle olmasının, iftiraya uğraması, zindana atılmasının onu yıldırmaması, felaketleri fırsata çevirmesi, geleceği öngörmesi, orta ve uzun vadeli plan önermesi, planı uygulamaya talip olması, sorunlara çözüm getirme kapasitesi, kendisini kuyuya atan kardeşlerinden intikam almaya tenezzül etmemesi maddi ve insanı yıkımları önleyecek bir ekonomi ve finans anlayışının oluşturulmasında günümüzdeki ve gelecekteki kuşaklara ilhan kaynağı oluşturacak hususlar olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Hikmet, İffet, Adalet, Cesaret, Vizyon*

İDEAL OKUL VE EĞİTİM LİDERLİĞİ

Fatih GÜLDAL
Marmara Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü

Özet

Eğitim bir etkileme ve etkilenme sanatıdır. Yani bir etkileşim sürecidir. Modern tanımlarda eğitimden bahsederken her ne kadar "Gelişmekte olan bireyde kalıcı davranış oluşturma" tanımı yaygın bir kullanıma sahip olsa da eğitim bir yüreğe bir gönle dokunma ve yürekte erdemlerin filizlenmesi için bahçıvanlık etme sürecidir. Bir başka geleneksel tanımla eğitim taşa nakış işleme sanatıdır. Bir taş ustası elindeki çekiç ve keskiyle işleme için taşa sert vuruşlar yaparsa taşı kırabilir; gerektiğinden fazla yumuşak vurursa da taşa herhangi bir motif işleyemez.

Bu bildiride eğitim serencamımızın en önemli iki hedefi olan "ideal okul" ve "ideal

eğitim lideri" başlıklarını kavramlarla açıklamaya çalışacağız. "İdeal Okul" tanımının altını doldurabilmek adına "Bütüncülük, Hürriyet, Sorumluluk, İlmilik, Özgünlük, Yerellik/Evrensellik" kavramları örneklerle açıklanacaktır. İdeal Okul ortamında sıkça kullanılan "Başarı, Kalite ve İdeal" kavramlarının birbirleriyle ilişkisi ve birbirinden farklarına değinilecektir.

Yine İdeal Eğitim Lideri başlığı; "Emanet, Adalet ve Liyakat" kavramlarının izahı ile açıklanmaya çalışılacaktır.

Hiç şüphesiz ideal okul ve ideal liderlik kolay elde edilebilen bir kazanım değildir. Bu hususiyetler uzun zamanla elde edilebilen becerilerdir. Sürdürülebilir bir başarı hikayesi gelenekli ve köklü kurumlarda sağlanabilir. Kurum kültürü oluşturma ve bunu uzun yıllar devam ettirebilme sistematik bir mücadelenin ve ciddi bir ekibin mesai harcamasıyla olur. Bu bildiride ideal olan bu başarıda hangi kavramların köşe taşlarımız olacağı anlatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *İdeal Okul, İdeal Lider, Başarı, Kalite, İdeal*

EĞİTİM İÇERİKLERİ VE GELECEĞİN MÜFREDATI

Uzm. Öğrt. MA. Mehmet Cüneyt ANCIN
MEB. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
Ders Kitapları ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanı
İstanbul Ün. Edebiyat Fak./Sosyal Bilimler Enst. Tarih ABD.

Özet

Ülkelerin eğitim sistemleri, kalkınmışlık düzeylerinin göstergesi olması bakımından günümüzde rekabet sahası olarak görülmektedir. 21. yüzyılda daha fazla biribirlerini izleyen ve modelleyen program içerikleriyle karşılaşıyoruz. Küreselleşmenin en fazla ilgi odağı insan kaynakları ve stratejik istihdam alanlarında yoğunlaşmaktadır. Öte yandan yaşanabilir bir dünyanın muhafazası ve korunması ile insan neslinin kaliteli biçimde devamının sağlanması, savaşların/çatışmaların önlenmesi, çevre sorunlarının çözülmesi, insani değerlerin merkeze alındığı bir toplumsal hayatın sürdürülebilir kılınması ihtiyacı etik değerlerin merkeze alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında ülkemizde de müfredatlarda gerçekleştirilen değişimin ana omurgası, temel yeterlilikler ve değerler üzerine inşa edilmiştir. Kendine yeterli insan modeli ve içinde yaşadığı toplum, coğrafya ve dünyada katkı sunan bireylerin eğitimi yeni okul,

öğretim programları ve öğretim materyal ve içeriklerinin geliştirilmesine olan ihtiyacı belirlemektedir. İçiyle, işiyle ve çevresiyle barışık, insani olgunluğu elde etme yolunda ilerleyen ve hayatı boyunca kendine yetecek donanımlara sahip olmak için çabalayan bir öğrenci modeli için uygun müfredat ve içerikler üzerinde çalışılmakta olduğu gözlemlenmektedir. Bir paradigma değişimi olarak "hayat becerileri" eksenli bir müfedat için gerekli temel parametrelerin daha çok uygulama içerisinde öğrenme, kendine kendine deneyimleyerek, öğrenmeyi öğrenme tarzında gerçekleşmesi beklenmektedir. Eğiticilere düşen ise daha çok rehberlik ve danışmanlık hizmeti sağlamak, izleme ve değerlendirme sonuçlarına göre yönlendirmek olmaktadır. Okul ortamının da eğitim öğretim dengesinin daha sağlıklı kurulduğu, yoğunluğunun bireyin hazır bulunuşluk, güdülenme ve öğrenme desenine hatta mizacına göre ayarlandığı, gerektiğinde uzaktan self help self teach ve öğrenme analitiği sistemleriyle ölçümlenerek yönlendirilen bir modele evrilmesiyle önemli ölçüde değişmekte olduğunu söylemek mümkündür. Ağırlıklı olarak hayatboyu öğrenmenin merkeze alındığı, aile, okul, çevre, harici öğrenmeler ve meslek içi öğrenme süreçlerinin de zorunlu olarak kapsama dahil olduğu modelin yediden yetmişe herkesi içine alacağı ve değişen istihdam yöntemleriyle de giderek sürekli ve yaygın olacağı görülmektedir. Bununla birlikte okul gerçek anlamda "école" rolünü üstlenme anlamında kendi özgün müfredatını biricik olarak uygulayabilen ender bir eğitim öğretim kurumu olarak da var olmak durumundadır. Kendi, özgün florasını oluşturabilen ve topluma dinamo görevi görecek bu tür mekteplerin varlığına da her dönemde olduğundan daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Temel arayışların ele alıncağı panel ortamına uygun bir perspektif değerlendirmesi yapılacaktır.

Anahtar Kavramlar: *Müfredat Değişikliği, Öğretim Materyali, Öğrenme Analitiği, Hayat Becerileri, Kendine Yeterli İnsan*

KÜLTÜR VE DEĞER AKTARIMINDA İDEAL VELİ

Mustafa AKHAN
İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Şube Müdürü

Özet

"Çocuklar sizin işaret parmağınızın gösterdiği yeri değil, ayak izlerinizi takip ederler."

Kültür: "Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve

toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü" Değer ise "Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi ögelerin bütünü" olarak tanımlanır. Bu tanımlardan hareketle "Kültür Aktarımı ve Değer Eğitimi" evde, okulda, arabada, çarşıda, pazarda, sokakta 7/24 devam etmesi gereken bir süreçtir. Bu sürecin baş aktörleri anne-baba(aile), çevre yani ailenin dışındaki insanlar ile okuldaki öğretmenlerdir. Ayrıca bu süreçte her türlü teknolojik araç gereç, yazılı ve görsel materyal (kitap, dergi vb.), oyun ve oyuncaklar, şarkı, türkü, şiir, roman, tiyatro, sinema ve benzeri birçok unsur kullanılır.

Son yirmi yılda akıl almaz bir hızla gelişen teknoloji ve yapı sistemleri beraberinde ülkemiz insanlarının da hızlı bir şekilde tarım toplumundan sanayi ve şehir toplumuna evirilmesine neden oldu. Haliyle bu durum da önce konut ve araç sayısını artırdı. Artan konut ve araç sayısı da sokakların ve yeşil alanların küçülmesine neden oldu. Şimdi bırakın çocukların sokaklarda oyun oynamasını, sağlı sollu park edilen araçlar nedeniyle yayalar bile yürümekte zorlanmaktadır. Tüm bu saydıklarımızın domino etkisiyle önce okul sayısı sonra da günlük ders saati sayısı arttı. Ve çocukların örgün eğitimle okulda geçirdikleri süre kaçınılmaz son olarak diğer her yerde geçirdikleri süreden fazla oldu. Okullarımızı birçok yönden özellikle teknolojik ve fiziksel açıdan çok hızlı bir şekilde geliştirdik. Tüm bu gelişmelere rağmen bir şeyler bizim istediğimiz gibi gitmedi. Tüm iyi niyetli çabalarımıza rağmen istediğimiz insan tipini maalesef yetiştiremiyorduk. Otobüslerde, iki büklüm yaşlılar hemen yanı başlarında ayakta durmakta zorlanırken, on beş yaşındaki gençlerimiz ellerinde cep telefonları, oturdukları yerden toparlanma ihtiyacı bile hissetmiyorlardı. Aslında o esnada oturdukları yeri yaşlılara vermeleri gerektiğini vicdanlarında hepsi çok iyi biliyordu. Çünkü okullarda bunu onlara öğretmiştik fakat vicdanlarını harekete geçirecek mekanizmayı nasıl tetikleyeceklerini öğretememiştik. (belki biz de bilmiyorduk ve hala bilmiyor da olabiliriz!) Sonra eksik yaptığımız şeyin ne olduğunu anladık: "Değerler Eğitimi". Ve bundan sekiz dokuz yıl önce okullarımızda "Değerler Eğitimi" başlığı altında seferberlik başlattık: Panolar, dergiler, söyleşiler, konferanslar, geziler vb. birçok şey yaptık. Ama istediğimiz sonuçlara hala ulaşamıyorduk. Ve yakın zamanda "Değerler Eğitimi" konularını ders müfredatlarının içine yerleştirmeye başladık. Tüm bu yapılanlar asla boş ve beyhude çabalar değil. Fakat bununla birlikte hâlâ, otobüste yaşlılar ayakta beklerken oturan o gençlerimizi oturdukları yerden ayağa kaldıramadık.

Soru: Neyi eksik yaptık ya da yapıyoruz?

Kültür ve Değer aktarımında duygu ve his her şeyden daha önemlidir. Oysa kültür aktarımını yaparken okullarda kullandığımız teknolojik araç-gereçler duyguyu gös-

teremezler. Bazı türleri, gözyaşlarımızı ortaya çıkartsa da kitaplar da gerçek manada duygu ve hisleri gösteremezler. Çünkü içerisindekiler daha çok kurgu ve başkalarının yaşantılarıdır. Kullanacağımız hangi araç gereç olursa olsun kültür ve değer aktarımında "insan" ın fersah fersah gerisinde kalacaktır. Zira bir Değer'in içselleşerek davranışa dönüşmesi ya kişinin bizzat kendisinin yaşamasıyla ya da bir kıymetlisinin, bir sevdiğinin yaşantısında o "Değer'e" şahit olmasıyla mümkündür.

"Kültür ve Değer" aktarımında duygu ve histen sonraki en önemli unsur "doğallık" tır. Bir bireye değer aktarımında üç insan grubu söz konusudur. Bunlar "Aile, Çevre ve Öğretmenlerdir." Çocuklarımız, üniversite dönemi hariç yaklaşık 12-13 yılını ki bu süreye üniversite eğitimini de dahil edersek 16-18 yıl gibi erken çocukluk, çocukluk ve gençlik öncesi gibi hayatlarının önemli bir zaman dilimini öğretmenlerinin yanında okulda geçiriyorlar. Okullar sürü ortamlarıdır. Sürülerin en bilinen özelliği de yapıcı olmaktan çok yıkıcı olmalarıdır. Ayrıca okullarda yapılan Değerler Eğitimi çalışmaları doğallıktan uzak daha çok bir kurgu çerçevesinde yürütülür. Kurgunun olduğu yerde doğallık beklenemez. Doğallık yoksa da duygu ve his olmaz. Duygu ve his olmadığında da bir Değer'in içselleştirilmesi beklenemez.

Lisenin belli bir döneminde ve üniversite de çocuklarımızın bulundukları sosyal çevrede temas ettikleri insanlarında çocuklarımızın yaşamındaki etkileri önemlidir. Lakin günümüzde sosyal çevrenin etkisi, özellikle sosyal medyanın da etkisiyle negatif manada ayrışmıştır.

Haliyle söz konusu aktarımı yapabilmek için elimizde çocuğunu her şeyden çok seven ve önemseyen anne-baba yani aile kalmaktadır. Ataların "Anasına bak, kızını al" sözünden de anlaşılacağı üzere ebeveynler daima duygusaldır ve doğallıkla hareket ederler. Yapmacık olamazlar. Çocuk en fazla anıyı ve yaşanmışlığı ailesinin yanında biriktirir.

Anne-babalar olarak "Çocuklar kulağından değil gözünden eğitilir" düsturundan hareketle, bir çift gözün, emanetimiz olan çocuklarımızın gece gündüz hatta biz öldükten sonra bile bizi izlediğini unutmamalıyız.

"Ey iman edenler! Yapmadığınız şeyleri neden başkasına yapması için söylüyorsunuz" Bakara 2/44

Anahtar Kelimeler: *Kültür, Değer, Duygu, Doğallık*

EĞİTİM KARİYERE DEĞER Mİ?

İbrahim VELİ
Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Derneği

Özet

Eğitim, kariyer ve değer; hayata bakışın üç boyutudur. Bu boyutlar, bakış açısına göre anlam kazanır. Bakış açısı ise akıl, kalp ve mide olarak üç değişkenli bir yapı arz eder. Eğitim, kariyer ve değer konusunu akıl, kalp ve mide merceğinden geçirerek bir karşılaştırma yapmak ve tercihte bulunmak durumundayız. Çünkü insan, seçenek üretebilen ve seçebilen tek varlıktır.

İnsanın eğitimi; ilmi, ruhi, bedeni/maddi olarak üç sahada gerçekleştirilir. İlmi hazırlık; amaca götüren araçların tanınması ve değerlendirilmesi noktasında hem başlangıç bilgisi hem de uygulamaya yönelik ameli bilgilerin yer aldığı bir süreçtir. Ruhi hazırlık, amaç noktasındaki gafleti ortadan kaldırarak hedefe yönelik mücadeleyi kapsayan imani bir süreçtir. Bu açıdan, ruhi hazırlıkla ilmi hazırlık, bir kuşun iki kanadı gibidir. Bedeni/maddi hazırlıklar ise; amaca yönelik araç ve imkânların değerlendirilme sürecidir.

İnsanı hayata hazırlayan üç unsur; aile, okul ve sosyal çevredir. Ailede başlayan eğitim okulda şekillenir ve sosyal çevrede devam eder. Sağlıklı bir eğitim bu üç unsurun koordineli çalışmasına bağlıdır. Hayatın "eğitim" aşamasını kariyer kaygısına kurban etmeyenler ilk sermayelerini kazanırlar. "İş" hayatında fazla gelir, ev, araba gibi ihtiyaçları kısa sürede elde etme çabasıyla, çevresini ihmal etmeyenler ikinci sermayeye ulaşır. Hayatın "eğitim" ve "iş" bölümlerinde kazanılan bu sermaye, hayatın sosyal kısımlarında daha büyük zenginliklere dönüşür.

Çalışma; halkın gözünde meslek, seçkinlerin gözünde kariyer, kişinin kendi gözünde ise "iş"tir! Günümüzde işin tanımı değişmekte, bundan daha önemlisi; yeni kuşak işe seçkinlerin gözüyle bakmaktadır. İşin her gün değiştiği bir dünyada insanların işe kendi gözüyle bakmalarını sağlamalıyız. Kariyer hedeflerini maddi unsurlarla belirleyenler çok büyük bir teşvikle destekleniyor ve bunu tek çıkar yolmuş gibi görüyor. Bu yolun çıkmaz yol olduğunu insanlara anlatmak için yine değerlere yöneleceğiz. Öğrenciler, veliler ve eğitimciler, yetenek ve keşfi, maddi ve manevi bir dengeyi odaklayan değerlerde buluşturulmalıdır.

Günümüzde eğitim değerini yitiriyor. Çünkü bir ülkenin en önemli meselesi olan talim ve terbiye konusunu, kendi değerlerimiz doğrultusunda ele alamıyoruz. Eleştirel düşünme becerisini hızlı test çözme kabiliyetinden daha önemsiz kabul eden bir eğitim sisteminin ese(i)riyiz. Ölçülenin öğretildiği sistemden, öğretilenin ölçüldüğü sisteme geçiş yapamıyoruz.

Erdemden, ahlaktan ve maneviyattan yoksun bir eğitim ve kariyer insanlığın başına beladır. O halde, bireyi değil toplumu, binayı değil insanı, rekabeti değil fazileti, sömürüyü değil paylaşmayı, menfaati değil fedakârlığı esas alan içeriğe sahip kurumları ya da buna sahip öğretmenlerin bulunduğu kurumları öncelemeliyiz. Çünkü şahsiyet ve karakter eğitimi, rol model öğretmenle şekillenir. Bu açıdan; öğretme yoktur, öğrenme vardır! Eğitim, insanın kendine koşmasını ancak bu bilinçle tetikleyecektir.

Öğrencinin hem dünyayı hem de kendisini keşfe izin veren bir eğitim peşinde olmalıyız. Çünkü, yaşamımızda başkalarınca ve önceden verilmiş bir anlamı üstlenmemiz zor değil, zor olan ona kendimizce yeniden anlam verebilmemizdir! Hayatın anlamını da, değerini de yeniden ortaya çıkaracak hamle budur. "Mezuniyet ve gelir" yaklaşımını aşarak, hayatı boyunca farklı eğitimlerden geçerek bir değer etrafında çabalamalıyız. Risk almak ve kendini sürekli yenileyebilmek, eski gücü kaybetmeden yeniyi oluşturma becerisini göstermeliyiz. Çünkü kendi özünü keşfetme cesaretine kavuşmayan herkes avaredir.

Bilgi, aklı temizler ve bilinç kazandırırsa, ahlak akla hitap eder ve duyguları temizlerse ancak insan asalet kazanabilir. Böylece, kendine yetebilen, kendini ve çevresini tanıyabilen konuma erişebilir. Gündelik telaşlardan vazgeçmeyi öğreten değerler, hayattaki "varlık-yokluk" dengesini korumak için sorumluluklarımızı yeniden kuşanmayı da öğretecektir. Birileri kaybetmeden de başka birilerinin kazanabilir olduğunu, birileri alçalsa da başka birilerinin yükselme imkân ve ihtimâlinin her zaman var olduğunu gösterecektir. Çünkü beşeri sermayenin potansiyeli ve performansını artırma yolunda ilerlemek kaçınılmazdır.

Heyecan oluşturmayan bilgi yük oluyor ve değerler iflas ettiğinde insan iflas ediyor. Bu yüzden aklın ahlakı olan mantık kaybolduğundan beri, cehalet seviyesi eğitim seviyesi oranında arttı. Bu cehalet kariyer basamakları ile yükseldi ve haz ile buluştu. Üstelik bu durum "prim" yaptı. Şimdi bu hazlarla mı, sahip olmamız gereken değerlerle mi yol aldığımızı gözlem yapma vaktidir. Şehirlerimize, ilişkilerimize ve yönetim anlayışımıza bakalım. Konuştuklarımızla yaptıklarımız arasındaki makasın açıldığını

göreceksiniz. Bunu kabul etmediğimizde insan kendisine de yalan söylemiş olacaktır. Hâlbuki uyarılıyoruz; "neden yapmadığınızı söylüyorsunuz?"

Bilgi ve becerilerimizi yaradılış amacımıza göre kullanmalıyız. İnsanın yaradılış gayesi, halik-i tazim, mahlûka şefkattir. Bizim inancımızın her esası dünyaya yöneliktir. Bunun sosyal hayata yansıması ise, haklıyı güçlü kılmaktır. Bu iki unsura sahip çıkmak, yeryüzünde imar ve ıslah getirir, aksi durumda iç ve dış düşmandan daha tehlikeli olan ahlaksızlık beslenir. İnsani değerler, insanlığın ahlak temelli birikimidir. Bu birikim, "mezun olmak" mı, "insan olmak" mı tercihinin yol haritasıdır. Bu yoldan sapmak, aldanmak, cehalet ise bu aldanmanın sürekli olmasıdır. Hayat boyunca sürekli mutluluk mu üreteceğini, sürekli aldanma mı yaşayacağını, seçimini yaptığın değerler belirleyecektir.

Anahtar Kavramlar: *Eğitim, Kariyer, Değer, Erdem, Mutluluk, Ahlak*

YEREL VE GLOBAL PERSPEKTİFTEN ÖĞRETMENLİĞİN DÜNÜ, BUGÜNÜ, YARINI

Tuğba Işık ERCAN
İnsani Gelişim ve Toplumsal Eğitim Vakfı

Özet

Ünlü düşünür Konfüçyüs der ki: 'Bir yılı düşünüyorsan tohum ek, on yılı düşünüyorsan ağaç dik, yüzyılı düşünüyorsan insan yetiştir'. Her yönden sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi toplumların en önemli hedefleri arasındadır. Diğer taraftan toplumumuzu geleceğe taşıyacak bu nesilleri yetiştirmede en önemli etken ise onları geleceğe taşıyacak olan eğitimcilerdir. Yarınımıza şekil vermede, geçmişin tecrübe ve birikimlerini güncel eğitim paradigmalarıyla gençlere aktaracak eğitimciler kilit rol oynayacaktır.

Osmanlı'da, İslami geleneğin etkisi ile 'Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum' düsturu halk içerisinde hakim olmuştur. Mütedeyyin halkın zamanın eğitimcilerine gösterdiği saygı üst düzeydeydi. Hizmetleri karşılığı maişeti velilerin kendileri tarafından ödenen ve çocuklarının temel eğitiminden sorumlu olan mahalle mektebi muallimleri halktan derin saygı görürdü. Bununla beraber günümüz yükseköğretim dengi sayılabilecek medrese eğitimini veren müderrisler ise toplumda çok daha muteberdi. Muallimlere medreselerde yetiştikten sonra muallimlik izni verilirken, müder-

rislerin eğitimi ise çok daha kapsamlı idi. Birden fazla alanda uzmanlığının olması, ve farklı yabancı dilleri bilmesi beklenen müderrislerin aylıkları kurulan vakıflar tarafından karşılanır ve eğitimci olarak toplum nazarında en üst düzeyde bulunurlardı.

Günümüz öğretmenlik mesleğinin bilimsel temelleri ise Tanzimat Döneminde Mekteb-i Muallimat'ın kurulması ile başlamış ve öğretmenlikte bu zamandan itibaren daha da profosyonel bir yaklaşım sergilenmiştir.

Cumhuriyet ilk dönemlerinde eğitimdeki nicelik ve nitelik bakımından yetersizlikler, mevzuat ve hukuki düzenlemelerin henüz yapılmamış olması, ekonomik zorluklar ve çok kısa alınan eğitimler veya sınav geçmek suretiyle yapılan öğretmen atamaları, o dönemin koşullarında temel eğitim seferberliğine hizmet etse de hızla yetersizleşmiş ve kapsamlı bir iyileştirme ihtiyacı doğmuştur.

Günümüz Türkiye'sinde ise sağlık, ekonomi gibi alanlarda çok güzel gelişimler kaydedilmekle birlikte eğitimde istenilen başarı henüz yakalanamamıştır. Bunu sadece öğretmenlere sağlanan özlük hakları ve fiziksel koşullarla özdeşleştirilmesi doğru olmayacaktır. Bu durumu daha iyi analiz etmek için, ABD, Kanada, İrlanda, Danimarka, Finlandiya, Hong Kong ve Güney Kore gibi ülkelerdeki öğretmenlerin güçlü yönlerine ve yetiştirilişlerindeki standartlara bakılması, kendimize dönük özeleştiri yapabilmemizi sağlayacaktır.

Ülkemizde öğretmen yetiştirmedeki eksiklikleri gidermek üzerine 1997 yılında köklü bir yapılanmaya gidilmiştir. Bunun başlıca sebepleri arasında öğretmenlik sertifikası bile olmayan binlerce kişinin sınıf öğretmeni olarak atanması, alandan mezun olmayan öğretmenlerin formasyon denilen kısa süreli bir eğitimle yeterli deneyime sahip olmadan öğretmenliğe başlamaları, Eğitim Fakülteleri ve MEB arasında iletişim yetersizliği gibi sorunları sayılabilir.

Eğitimdeki sorunların devam etmesiyle, 2006 yılından itibaren Eğitim Fakültesi müfredatlarında kapsamlı değişiklikler yapılmaya başlanmış ve 2018'de yapılan son güncellemeyle öğretmenlik mesleğinin genel yeterliliğine uygun olan bir sistem benimsenmiştir. Böylelikle, öğretmenlerin kendi alanları dışında farklı alanlarda da bilgi sahibi, sosyal, kültürel, moral, entelektüel yönden donanımlı olmalarını sağlayan bir sistem hedeflenmiştir.

Teknoloji hızla gelişirken, sibernetik, robotik, büyük veri, nano teknoloji, yapay zeka, global vatandaşlık gibi kavramların eğitim dünyamıza da girmesi kaçınılmazdır. Öğretmenlerimizin tüm bu kavramlara hakim ve kendi alanlarında gerekli uygulamala-

rı yapabilir olması, dijital çağın çocuklarına hitap edebilmeleri, yeni nesil eğitimcilerden beklenmektedir. Bireysel yaklaşımların yaygınlaştığı bu devirde, eğitimciler her bir öğrencinin bireysel özelliklerini fark etmeyi ve buna göre müfredat içeriğini zenginleştirmeyi bilmelidirler. Kısacası öğretmenler, kendini sürekli yenileyen, artık global bir köy haline gelen dünyadaki eğitim sistem ve uygulamalarını takip eden, kendisi de kafa yorup yeni yöntemler keşfedebilen ve bütün bu enstrümanları kullanarak geleceğimize yön verebilen bireyler olmalıdırlar.

Anahtar Kavramlar: *Eğiticilerin Eğitimi, Eğitimin Geleceği, Yeni Nesil Öğretmen Eğitimi*

DİJİTAL EBEVEYNLİK

Dr. Bilge Ebru AKGÜL
Elektrik Elektronik Mühendisi

Özet

Teknolojik cihazlar çağımız çocuklarını kuşatmış durumdadır. Bebeklik yıllarında kullanılan telsiz/monitörlerden, yaşları ilerledikçe maruz kaldıkları akıllı telefonlar, bilgisayarlar, tabletlere kadar pek çok "*ekran*" faydası olabileceği kadar sakınılması da gereken unsurlardır. Çocuklarımızı ve ebeveynleri bu *ekranların* kullanıcısı ve tüketicisi olmaktan kurtarmalı ve hatta üreticisi konumuna sevk etmeliyiz. Bu çalışmada, her biri, aslında, bir *gömülü sistem* olan bu cihazların donanım/yazılım yapı katmanları ve aralarındaki etkileşimler sunuldu. Eğitim vizyonumuz geleceğin gençlerinin bu yazılım/donanım katmanlarında kendilerini bulmalarını, ifade etmelerini ve katma değer üretebilmelerini sağlayacak şekilde olmalıdır. Bunun için ise, eğitimin erken yaşlarda başlaması, özellikle yazılım dilinin (ya da en azından algoritmik düşüncenin) zihinlerde yer etmesi için önem arz eder.

Bu çalışmada, ayrıca, ortaokul seviyesindeki öğrencilerin geliştirdiği/geliştirebileceği örnek *gömülü sistem* uygulamaları anlatıldı. Umulur ki, bu örnekler çocuklarımızı birer kullanıcı olmaktan çıkarıp, sadece tüketmekten ziyade, üretebilecekleri değerli sahalara çeker ve geleceğin müfredatında hakkettiği yeri alır.

Son olarak, ebeveynlerin çoğunun muzdarip olduğu *ekran* bağımlılığı, ki Yeşilay'ın devlet eliyle mücadele ettiği bağımlılıklar kapsamına girmiştir, çözülmesi gereken bir problem olarak ifade edildi. Ebeveyn eliyle sınırlandırılması ya da kontrolü konularına değinildi.

Anahtar Kavramlar: *Teknolojik Cihaz, Bağımlılık, Yazılım, Donanım, Gömülü Sistem*

YENİ NESLİ YETİŞTİRMEK: KÜRESEL EĞİLİMLER VE YEREL DEĞERLER BAĞLAMINDA EĞİTİM POLİTİKASI

Fatma GENÇ ÜNAY
Avrupa Konseyi YBYK Ulusal Delegasyon Üyesi

Özet

Eğitim sistemleri ya da daha genel bir deyişle insan yetiştirme düzenleri bütün toplumlar için tartışmalı bir konu niteliğindedir. Genel olarak ülkeler eğitim politikalarını belirlerken ortak tarih, dil, din ve kültür gibi unsurlardan hareket ederek mihver bir içerik oluşturmaya çalışırlar. Fakat -buna bağlı olarak- sürekli değişen ve dönüşen dünyada söz konusu yerel değerlere sahip bireylerin küresel platformda nasıl yaşamlarını sürdürecekleri, hangi becerilere ihtiyaç duyacakları sorusu gündeme gelecektir. Son birkaç yüzyıldır insanlığın deneyimlemiş olduğu köklü dönüşümler yerel ya da ulusal değerleri, toplumsal ve kültürel yapıları da dönüşüme uğratmıştır. Tarih boyunca yerel, ulusal, milli ya da dini denilebilecek öz değerlere sahip olmak ve küresel platformda yaşamını sürdürebilecek becerileri kazanmak amacıyla farklı düzeylerde eğitilen günümüz insanının hangi becerileri kazanması gerektiği üzerinde düşünülmelidir.

Endüstri devrimi ve Fransız ihtilali ile başlayan sürecin temel becerileri "ekonomiye dönük olarak nitelikli işgücü yetiştirmek" eğitim sistemlerinin temel felsefesi haline gelmiştir. Modern okul bu süreçte icat edilmiş bir kurumdur. Ancak 20.yy boyunca yaşanan toplumsal ve siyasal dönüşümler farklı bir dünya ortaya çıkarmıştır. Özellikle iletişim ve ulaşım teknolojisinde yaşanan öngörülemez dönüşümler dünyayı küçültmüş, insanları hızlandırmış bütün sınırları buharlaştırmıştır. Artık ihtiyaç duyulan insan gücünün de nitelikleri değişmiştir. Yerelden çok küresel düşünebilen, becerilerini dünyanın her yerinde kullanabilecek, sürekli değişen ve miktarı artan bilgi yekûnu karşısında yaratıcı düşünecek, bilgileri öğrenmeyip bilgiye ulaşma ve bilgi üretme yollarını kavrayacak, esnek kimlik anlayışına sahip, farklı kültürleri içselleştirebilen bireyler söz konusudur. OECD, IMF, UNICEF, AB gibi uluslararası örgütlerin dünyada neredeyse standardize bir eğitim düzeni kurma çabaları bu koşulların ürünüdür. PISA gibi sınavlar, ERASMUS, Bologna Süreci gibi inisiyatifler her yerde benzer, değiş tokuş edilebilir ve küresel değerleri kazandıran tek tip bir eğitim anlayışını yayma girişimleri niteliğindedir. Aynı zamanda küreselleşmenin farklı yönde getirileri de söz konusudur.

Kimliklerin belirginleşmesi, yerel kimlikleri çeşitlenerek güçlenmesi, kürerelleşme gibi gelişmeler de küresel eğilimlerle gerilim oluşturan aksi yöndeki eğilimleri beslemektedir.

Eğitimin kültürel işlevinin, toplumsal kültürün yeni nesillere aktarılması olduğu kabul edilir ancak bu aktarımın hem mutlak anlamda yapılmasını imkansızlığı hem de toplumsal değişmenin eğitimi etkilemesi göz önünde bulundurulduğunda oldukça tartışmalıdır. Ekonomi için nitelikli işgücü hedefi ise bütün sistemi kuşatan bir çerçeveye dönüşmüştür. Ekonomik insan yegâne hedef gibidir. Küreselleşmenin inşa ettiği dünyanı homo economicus'u yıkıcı rekabeti iyi bilen, sürekli tüketen, tükettikçe mutlu olan, bireysel zevklerin doyurulmasını önceleyen bir insandır. Ancak son yüzyılda yaşana dönüşümler ve insani değerlerin zayıflaması ve eğitimde kalite sorunu eğitimcileri yeni arayışlara da itmiştir. Tektipleştirici eğitim uygulamaları yerine belirli bir kültürel arkaplanı paylaşan ve bu çerçevede ortaklaşan ancak bireysel doğasını geliştirebilen bireylere hitap eden bir eğitime ihtiyacımız vardır. Geleneksel eğitim sistemlerini ve kendi geçmişimizi incelediğimizde bunlar için bize yol gösterecek örneklerin varlığı dikkatimizi çekecektir.

Anahtar Kavramlar: *Endüstri Devrimi, Küresel Eğilim, PISA*

GELECEK İÇİN EĞİTİM TASARIMI SEMPOZYUMU

DESIGNING EDUCATION FOR THE FUTURE SYMPOSIUM

www.gelecekicinegitim.com

/gietsempozyum